

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2017

Kateřina Hrabáková

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

OPISNÉ SLOVESNÉ VAZBY VYJADŘUJÍCÍ PRŮBĚH SLOVESNÉHO DĚJE

Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor práce: Kateřina Hrabáková

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2017

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 2. května 2017

.....

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce paní PhDr. Janě Peškové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi velmi pomohly při zpracování mé práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce pojednává o durativních opisných slovesných vazbách. První část práce se zaměřuje na jejich charakteristiku z pohledu českých a španělských gramatik a na jejich užití. Druhá část práce potvrzuje případně vyvrací poznatky získané v první části. Zabývá se překladem vazeb a zkoumá četnost vazeb v jednotlivých časech a způsobech. Cílem práce je ukázat, jak si s problematikou durativních slovesných vazeb poradili čeští překladatelé španělské beletrie obsažené v paralelním korpusu Intercorp v9 a poukázat na skutečnost, že vazby mohou mít často více významů a možností, jak je překládat, je nespočet.

ABSTRACT

This bachelor's dissertation deals with durative verbal periphrases. The theoretical part is focused on their description and application from the perspective of Czech and Spanish grammars. The practical part confirms and alternatively disproves the knowledge gained in the theoretical part. It further deals with the translation of periphrases and examines their frequency in particular verb tenses and modes. The aim of the dissertation is to demonstrate how the Czech translators of Spanish fiction contained in parallel corpus Intercorp v9 deal with the issues of durative verbal periphrasis. Periphrasis can have more meanings and there are many ways to translate them.

OBSAH

ÚVOD	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	10
1.1 Pojem opisné slovesné vazby	10
1.1.1 Charakteristika a klasifikace podle českých gramatik	10
1.1.1.1 Stručná mluvnice španělštiny	10
1.1.1.2 Moderní gramatika španělštiny	11
1.1.1.3 Morfología española	11
1.1.1.4 Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup.....	12
1.1.2 Charakteristika a klasifikace podle španělských gramatik	13
1.1.2.1 Gramática didáctica del español	14
1.1.2.2 Gramática de la lengua española	15
1.1.2.3 Perífrasis verbales	16
1.1.2.4 Diccionario de perífrasis verbales	17
1.1.2.5 Nueva gramática de la lengua española	18
1.2 Opisné slovesné vazby vyjadřující průběh slovesného děje	20
1.2.1 Estar + gerundium	22
1.2.1.1 Výklad českých gramatik	22
1.2.1.2 Výklad španělských gramatik	23
1.2.2 Venir + gerundium	25
1.2.2.1 Výklad českých gramatik	25
1.2.2.2 Výklad španělských gramatik	26
1.2.3 Ir + gerundium	27
1.2.3.1 Výklad českých gramatik	27
1.2.3.2 Výklad španělských gramatik	28
1.2.4 Seguir / continuar / proseguir + gerundium	30
1.2.4.1 Výklad českých gramatik	30
1.2.4.2 Výklad španělských gramatik	31
1.2.5 Llevar + gerundium	32
1.2.5.1 Výklad českých gramatik	32
1.2.5.2 Výklad španělských gramatik	33
1.2.6 Andar + gerundium	34
1.2.6.1 Výklad českých gramatik	34
1.2.6.2 Výklad španělských gramatik	35

2 PRAKTICKÁ ČÁST	37
2.1 Estar + gerundium	39
2.2 Venir + gerundium	44
2.3 Ir + gerundium	49
2.4 Seguir / continuar / proseguir + gerundium	54
2.5 Llevar + gerundium	59
2.6 Andar + gerundium	64
ZÁVĚR	70
RESUMÉ	73
BIBLIOGRAFIE	75
INTERNETOVÉ ZDROJE	76
PŘÍLOHY	77

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá opisnými slovesnými vazbami, které vyjadřují průběh slovesného děje. Opisné slovesné vazby mohou ve španělštině vyjádřit jak vid, tak různé povahy slovesného děje. Španělština disponuje skutečně hojným množstvím opisných vazeb, ale tato práce se bude věnovat pouze vazbám durativním.

Práce je rozdělena na dvě části. První část je částí teoretickou. Nejprve se zaměřuje na teorii opisných slovesných vazeb obecně, kdy na opisné slovesné vazby je pohlíženo nejprve z pohledu českých a následně z pohledu španělských gramatik. Práce zkoumá problematiku opisných slovesných vazeb u Sylvy Hamplové (1998), Valeria Báeze San José (1999), Jiřího Černého (2008), Bohumila Zavadila a Petra Čermáka (2010), Leonarda Goméze Torrege (1998), Emilia Alarcose Lloracha (1999), Rafaela Fente Gómeze (1983), Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011) a Luise Garcíi Fernandéze (2006). Klasifikace opisných slovesných vazeb se liší u některých autorů, a právě proto byly k této práci vytvořeny tabulky sloužící pro lepší orientaci. Do tabulek je možné nahlédnout v rámci příloh. Další kapitola se zaměřuje na charakteristiku opisných slovesných vazeb durativních a zbylé podkapitoly už se věnují podrobněji každé z vazeb. Zajímají nás vazby *estar + gerundium*, *venir + gerundium*, *ir + gerundium*, *seguir + gerundium / continuar + gerundium / proseguir + gerundium*, *llevar + gerundium* a *andar + gerundium*. Každá kapitola týkající se konkrétní vazby poskytuje informace o tom, co vazba vyjadřuje, kdy se používá a s jakými časy se vazba může vyskytovat. Poznátky z teorie jsou vždy doplněny konkrétními příklady, které uvedli sami autoři. U příkladů z českých gramatik nechybí překlady, o které se postarali autoři gramatik.

Praktická část se zaměřuje na české překlady výše uvedených durativních vazeb u španělské beletrie. K vypracování praktické části byl použit paralelní korpus InterCorp v9. Jak se následně ukáže, ne vždy jsou teoretické poznátky uplatněny v praxi, tak jak by měly být. Každé z vazeb je opět věnována jedna kapitola, ve které je hned v úvodu uveden souhrn nejdůležitějších poznatků z teoretické části. Poté se zabýváme konkrétními příklady durativních opisných slovesných vazeb ze španělské beletrie, které jsou u každé vazby rozděleny podle časů a způsobů, ve kterých byly nalezeny. Některé vazby se ve španělské beletrii užívají poměrně často, a proto je v praktické části uveden pouze výběr ze všech nalezených případů.

Cílem práce je ukázat, že vazby lze často přeložit více způsoby a že jejich užití hodně závisí na kontextu. Vazby jsou si v některých případech hodně podobné, a proto si čeští překladatelé mnohdy pomáhají adverbii. Závěr práce shrnuje všechny dosažené poznatky.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Pojem opisné slovesné vazby

Opisné slovesné vazby představují ve španělštině důležitý prostředek pro vyjádření vidu či různých fází děje, jejímž příkladem může být začátek nebo konec děje, ale i jeho průběh, trvání nebo například opakování. Opisné slovesné vazby se nejčastěji rozdělují do tří skupin. V české terminologii se jedná o opisné slovesné vazby s infinitivem, gerundiem a přičestím / participiem. Ve španělštině je najdeme pod názvem *perífrasis verbales de infinitivo, de gerundio, de participio*.

1.1.1 Charakteristika a klasifikace podle českých gramatik

V této kapitole se zaměříme na charakteristiku pojmu opisných slovesných vazeb a následně i na jejich klasifikaci. Část bude věnována pouze výkladu českých gramatik. Bude se jednat o knihy následujících autorů: Sylva Hamplová (1998), Valerio Báez San José (1999), Jiří Černý (2008) a Bohumil Zavadil a Petr Čermák (2010).

1.1.1.1 Stručná mluvnice španělštiny

Hamplová (1998: 245 – 252) uvádí, že ve španělštině lze najít nepřeborné množství opisných vazeb, které jsou tvořeny z určitého tvaru pomocného slovesa a neurčitého tvaru slovesného (infinitiv, gerundium nebo přičestí). Opisné vazby můžeme použít jako prostředek pro vyjádření vidovosti, nebo různých odstínů povah děje, jako je např. jeho začátek, konec, trvání a opakování. Funkci pomocného slovesa vykonávají, jak slovesa modální (*deber, tener* aj.), tak fázová (*empezar, acabar* atd.), ale i slovesa plnovýznamová, která přitom pozbývají nebo oslabují svůj původní význam (*ir, llevar, venir*). Existují případy, kdy mezi pomocné sloveso a neurčitý tvar slovesný můžeme vsunout předložku (*a, de*), nebo spojku *que*.

Hamplová se dále věnuje klasifikaci opisných vazeb a zabývá se nejdůležitějšími vazbami s infinitivem (*ir a + inf., echar a / ponerse a + inf., comenzar por / empezar por / principar por + inf., acabar por + inf., acabar de + inf., volver a + inf., tener que / haber que / haber de + inf., deber de + inf., estar por + inf.*), gerundiem (*estar + ger., ir + ger., venir + ger., seguir / continuar + ger.*) a přičestím (*estar + přičestí, tener + přičestí*).

1.1.1.2 Moderní gramatika španělštiny

Podle Baéze San José (1999: 122 – 126) opisné vazby vznikají spojením tvaru polopomocného slovesa s infinitivem, gerundiem nebo participiem slovesa plnovýznamového. Výraz „polopomocné“ autor užívá u sloves, která se v jiném kontextu objevují jako slovesa plnovýznamová.

Jako příklad může posloužit srovnání slovesa *ir* v následujících dvou větách: „*El cultivo de la vid ha ido desplazando al de los cereales.*“ :: „*Pero la Familia Real no va a las islas tan sólo a pasar sus vacaciones estivales...*“ V první větě sloveso *ir* vystupuje jako sloveso polopomocné. Ve větě druhé jako sloveso plnovýznamové.

V češtině odpovídá opisné vazbě často spojení slovesa a příslovce (což je příklad první věty, kde je „*ha ido desplazando*“ překládáno jako „*postupně nahrazovalo*“), případně lze tyto významy vyjádřit rozdíly vidovými.

Nejčastějšími slovesnými vazbami s infinitivem podle Baéze San José jsou: *ir a + inf.*, *volver a + inf.*, *estar por / estar a punto de + inf.*, *ponerse a / echarse a / romper a + inf.*, *acabar de + inf.* Z vazeb s gerundiem zmiňuje *estar + ger.*, *ir + ger.*, *seguir + ger.*, *venir + ger.*, *andar + ger.*, *llevar + ger.*, *empezar + ger.*, *acabar + ger.* a jako vazby s participiem udává *tener + part.*, *estar + part.*, *quedar + part.*

1.1.1.3 Morfología española

Černý (2008: 122 – 124) na problematiku pohlíží trochu jiným způsobem a uvádí, že slovesná vazba představuje konstrukci skládající se ze dvou sloves. První sloveso zachovává plný význam a má neurčitou formu (infinitiv, gerundium, participium). Druhé sloveso má dvě důležité funkce. Je nositelem gramatických kategorií a částečně modifikuje význam konstrukce, tj. přidává další význam, který není vyjádřen plnovýznamovým slovesem. Příkladem mohou být vazby jako „*comienza a llover*“, „*se puso a reír*“ nebo „*echó a correr*“. Právě ty představují kombinaci sloves, které zachovávají plně svůj lexikální význam, ale neříkají takřka nic o gramatických kategoriích (*llover*, *reírse*, *correr*) – jako jsou osoba, číslo, čas a způsob. U sloves *comienza*, *se puso*, *echó* tyto kategorie určit lze, a právě tato slovesa mají i sémantický význam. Nazývají se obvykle jako polopomocná, což je odlišuje od sloves pomocných jako je například sloveso *haber*, které představuje důležitou součást složených časů, ale postrádá jakýkoliv lexikální význam.

Černého klasifikace opisných slovesných vazeb se liší od klasifikace Hamplové (1998) a Baéze San José (1999). Autor je rozděluje pouze do dvou skupin, přičemž první skupinu definuje jako modální vazby (*modales: poder + inf., querer + inf., saber + inf., tener que + inf., deber + inf., deber de + inf., haber de + inf., hay que + inf.*) a tu druhou jako vazby se slovesným dějem (*referidas a la acción verbal: ponerse a + inf., empezar a + inf., echarse a + inf., comenzar a + inf., estar para + inf., estar a punto de + inf., comenzar por + inf., terminar por + inf., soler + inf., volver a + inf., llegar a + inf., dejar de + inf., no dejar de + inf., seguir + ger., continuar + ger., llevar + ger., tener + part.*).

1.1.1.4 Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup

Čermák se Zavadilem (2010: 315, 343) definují opisné slovesné vazby jako:

„ustálená víceslovná spojení, která ještě nemají povahu výrazově morfologického útvaru daného věcněvýznamového slovesa, ale jež už také nelze považovat za pouhá volná syntaktická spojení plnovýznamových lexémů. Jsou to tedy útvary stojící na přechodu mezi syntaktickým spojením a analytickými tvary morfologickými.“

K morfologickým kritériím patří zejména možnost nahrazení víceslovného výrazu jednoslovným syntetickým morfologickým tvarem. Jak autoři uvádí, *voy a hablar* plní obdobnou časovou funkci jako syntetický tvar *hablaré*, přičemž ale platí, že *voy* zde ztrácí svůj původní věcný význam *jít* a zároveň i svůj gramatický význam oznamovacího způsobu přítomného času. Opisnou slovesnou vazbu je třeba brát jako celek a její tvar neinterpretovat samostatně.

Autoři oproti předchozím autorům nazývají opisné slovesné vazby také jako perifráze; premorfologické útvary; či komplexní predikáty, jejichž výstavbovým prvkem jsou nefinitní slovesné tvary (infinitiv, gerundium, participium).

Čermák se Zavadilem (2010: 316 – 328) rozdělují opisné vazby podobně jako Černý (2008) na vazby modální (*poder + inf., querer + inf., deber + inf., tener que + inf.*) a podle fázových, rezultativních a kvantitativních významů povahy slovesného děje.

Oproti Černému (2008) je však více rozebírají. Fázové povahy slovesného děje autoři rozdělují dále na základní významy počáteční (ingresivní), průběhové (durativní)

a koncové (terminativní). Významy ingresivní povahy slovesného děje dělí podle významu iminentní ingresivnosti (*estar por + inf.*, *estar para + inf.*, *estar a punto de + inf.*), dispozitivní ingresivnosti (*ir a + inf.*), iniciální ingresivnosti (*empezar a inf.*, *comenzar a inf.*, *principiar a inf.*, *ponerse a inf.*, *echar a inf.*, *romper a inf.*, *entrar a inf.*, *pasar a inf.*, *largarse a inf.*, *coger a inf.*, *agarrar a inf.*, *darse a inf.*, *meterse a inf.*, *lanzarse a inf.*, *arrojarse a inf.*, *soltarse a inf.*, *precipitarse a inf.*) a inceptivní ingresivnosti (*empezar por + inf.*, *comenzar por + inf.*, *principiar por + inf.*). Významy durativní povahy slovesného děje dále člení na durativnost globální (*coger y / tomar y / agarrar y / ir y / venir y / llegar y + nefinitní tvar věcněvýznamového slovesa*, *salir + ger.*) a parciální durativnost, kterou lze následně rozdělit na aktuální durativnost (*estar + ger.*), retrospektivní durativnost (*venir + ger.*), prospektivní durativnost (*ir + ger.*), kontinuativní durativnost (*seguir + ger.*, *continuar + ger.*, *proseguir + ger.*), persistentní durativnost (*llevar + ger.*) a distributivní durativnost (*andar + ger.*). Významy terminativní povahy slovesného děje autoři dále dělí na význam cessativní terminativnosti (*dejar de + inf.*, *cesar de + inf.*, *parar de inf.*), egresivní terminativnosti (*acabar de + inf.*, *venir de + inf.*), konkluzivní terminativnosti (*terminar de + inf.*, *acabar de inf.*, *concluir de + inf.*), finitivní terminativnosti (*terminar por + inf.*, *acabar por + inf.*) a konsumativní terminativnosti (*venir a + inf.*, *llegar a + inf.*).

Rezultativní významy se dělí na aktivní (*tener + part.*, *dejar + part.*, *traer + part.*, *llevar + part.*) a pasivní (*estar + part.*, *quedar + part.*, *venir + part.*, *ir + part.*, *andar + part.*, *salir + part.*).

Kvantitativní významy povahy slovesného děje se rozlišují podle významu repetitivního (*volver a + inf.*) a habituálního (*soler + inf.*, *acostumbrar a + inf.*).

1.1.2 Charakteristika a klasifikace podle španělských gramatik

Tato kapitola se bude opět věnovat vysvětlení pojmu „opisné slovesné vazby“ a následně i jeho klasifikaci. Tentokrát bude však pojmuta výkladem gramatik následujících španělských autorů: Leonardo Gómez Torrego (1998), Emilio Alarcos Llorach (1999), Rafael Fente Gómez (1983), Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011) a Luis García Fernández (2006).

1.1.2.1 Gramática didáctica del español

Gómez Torrego (1998: 192 - 196) uvádí, že opisné slovesné vazby můžeme chápat jako konstrukce skládající se ze dvou nebo více sloves, ve kterých minimálně jedno je pomocné, a to další plnovýznamové tvořené slovesným tvarem neurčitým (infinitiv, gerundium, participium). Spojení slovesa pomocného se slovesem plnovýznamovým je přímé (*puede llover, suele ocurrir*) nebo nepřímé, kdy se sloveso pomocné se slovesem hlavním spojí buď pomocí předložky (*empieza a llover, ha de saberse*), anebo pomocí spojky (*tiene que llover, habrá que ir*).

Všechna slovesa, která tvoří slovesnou vazbu, chápeme jako jeden slovesný přísudek (***Tendré que volver a leer el libro.***) a k příslušné opisné vazbě je nutné zvolit vhodný podmět a rozvíjející větné členy. Jako příklad poslouží následující věta: *El niño se puso a llorar*. Podmět *el niño* je zde zvolený zcela správně, ale v případě věty „**El tren se puso a llorar.*“ je použití podmětu *el tren* zcela nesmyslné.

U opisných slovesných vazeb můžeme do pasivní formy převést pouze sloveso plnovýznamové (*Pedro tuvo que lanzar la piedra. :: La piedra tuvo que ser lanzada por Pedro.*), ale už ne sloveso pomocné.

Opisná slovesná vazba často obsahuje jen jedno pomocné sloveso, ale v některých případech je možné se setkat i s více pomocnými slovesy v jedné větě (*Pronto tendremos que volver a empezar a trabajar.*). Ve španělské terminologii najdeme tento jev pod názvem „*conjunto de auxiliaridad*“.

Opisné slovesné vazby, mimo těch, jejichž pomocným slovesem je sloveso zvrtné (*ponerse, echarse*), umožňují postavit zvrtná zájmena buď před sloveso pomocné anebo za sloveso plnovýznamové (*Se lo tengo que decir. :: Tengo que decirselo.*). Jedná-li se ale o zvrtné sloveso, je možné umístění osobních zájmen pouze za slovesa plnovýznamová (*Pedro se puso a insultarnos.*).

Gómez Torrego rozděluje opisné slovesné vazby podle několika hledisek. Nejprve zmiňuje opisné vazby s infinitivem (*de infinitivo: haber de + inf., deber de + inf.*), gerundiem (*de gerundio: llevar + ger., estar + ger.*) a participiem (*de participio: llevar + part., tener + part.*); poté ty se slovesným dějem (*referidas a la acción verbal*) a vazby modální (*modales*). Opisné slovesné vazby se slovesným dějem dělí na ty, které vyjadřují dokončení (*significado perfectivo: acabar de + inf.,*

dejar de + part., tener + part., llegar a + inf.), začátek či bezprostřední blízkost (*significado incoativo o ingresivo: ir a + inf., estar para + inf., estar a punto de + inf., empezar a + inf., ponerse a + inf., echarse a + inf., explotar / romper a + inf.*), opakování či častost (*significado iterativo y frecuentativo: soler + inf., volver a + inf.*) a průběh či pokrok (*significado durativo y progresivo: estar + ger., andar + ger., seguir / continuar + ger., llevar + ger.*). Opisné slovesné vazby modální lze rozdělit do dvou kategorií, a to na vazby vyjadřující povinnost či potřebu (*significado de obligación o de necesidad: tener que + inf., haber de + inf., haber que + inf., deber + inf.*) a na vazby, které vyjadřují možnost anebo příležitost (*significado de posibilidad o probabilidad: poder + inf., deber de + inf., tener que + inf., querer + inf.*). Jako ostatní opisné vazby zmiňuje *poder + inf., venir a + inf., venir + ger., haber de + inf.*

1.1.2.2 Gramática de la lengua española

Opisné slovesné vazby podle Alarcose Lloracha (1999: 322 – 329) se skládají ze dvou komponentů. Prvním z nich, sloveso pomocné, můžeme chápat jako slovesnou formu vyjadřující gramatické kategorie. Druhý komponent, sloveso plnovýznamové (infinitiv, gerundium, participium), je důležitý po významové stránce. Autor dále uvádí, že sloveso plnovýznamové modifikuje nebo upřesňuje význam slovesa pomocného.

Sloveso plnovýznamové syntakticky determinuje sloveso pomocné. Jako příklad nám poslouží autorova věta: „*María puede estar enferma.*“ *Puede* v této větě vkládá svůj význam do infinitivu *estar*, který vyžaduje jako rozvíjející větný člen atribut neboli doplněk vázaný *enferma*. I přestože elementy *puede estar* představují opisnou slovesnou vazbu, existují podobné kombinace, které nejsou opisnými vazbami, ale mohou se tak v mnohých případech jevit (*desistió de presentarse, quería dedicarte un libro, insiste en venir*). O opisnou slovesnou vazbu se nejedná v případě, že si sloveso pomocné zachovává svůj obvyklý význam. Toto kritérium však není úplně jednoznačné a vždy je důležitý kontext, jako například v případě věty: „*Voy a comer.*“ Tuto větu si můžeme vyložit dvojím způsobem, a to buď jako: „*Jdu se najíst.*“, anebo jako: „*Budu jíst.*“ V případě prvního výkladu si sloveso *voy* zachovává svůj původní význam, zatímco ve výkladu druhém je význam přenesený.

Podle struktury druhého komponentu rozděluje Alarcos Llorach opisné slovesné vazby na vazby s infinitivem (*con infinitivo*), gerundiem (*con gerundio: estar + ger., andar + ger., ir + ger., venir + ger., seguir + ger.*) a participiem (*con participio: estar*

+ *part.*). U opisných slovesných vazeb s infinitivem rozlišuje autor opisné vazby, které spojují infinitiv přímo se slovesnou formou (*soler + inf., poder + inf., deber + inf., saber + inf.*) a ty, které infinitiv se slovesnou formou spojuje spojka (*hay que + inf., haber que + inf., tener que + inf.*) či předložka (*haber de + inf., echarse a + inf., ponerse a + inf., ir a + inf., venir a + inf., volver a + inf., llegar a + inf., dejar de + inf., deber de + inf., acabar de + inf.*).

1.1.2.3 Perífrasis verbales

Podle Fenteho Gómeze (1983: 11 – 62) tvoří opisné slovesné vazby spojení pomocného slovesa a infinitivu, gerundia, nebo participia. Na základě tohoto popisu je nutné za opisné slovesné vazby považovat i složené časy, trpný rod, či určitou formu průběhu. Tři pomocná slovesa, jimiž jsou tvořeny tyto konstrukce, jsou slovesa *haber, ser a estar*.

Ve španělštině existuje celá řada sloves, které mohou být využita jako pomocná slovesa. Jedná se například o slovesa vyjadřující pohyb (*ir, venir, andar, traer, salir, llevar, seguir, pasar, volver, llegar*), ale i o slovesa s odlišným charakterem (*tener, dejar, quedar, dar, acabar, romper, poner, echar*). Možnosti kombinací těchto sloves s infinitivem, gerundiem nebo participiem vybavují španělštinu velkým množstvím forem umožňujících vyjádřit slovesný vid.

Ze sémantického hlediska autor dělí opisné slovesné vazby na ty, které vyjadřují začátek děje (*incoativas: ir a + inf., ponerse a + inf., echar/se a + inf., romper a + inf., pasar a + inf., liarse a + inf., ir + ger., meterse a + inf., salir + ger., darle [a uno] por + inf.*), konec (*terminativas: dejar de + inf., llegar a + inf., acabar de + inf., acabar por + inf., acabar + ger., quedar en + inf., tener + part., quedar + part., dejar + part., salir + part., dar por + part., ir + part.*), průběh (*durativas: ir + ger., llevar + ger., andar + ger., seguir + ger., quedar/se + ger., llevar + part., venir + ger., andar + part., seguir + part., traer + part., tener + part., quedar + part.*), častost nebo opakování (*frecuentativas e iterativas o repetitivas: volver a + inf., seguir + ger., venir + ger., andar + ger., tener + part.*), přibližnost či domněnku (*aproximativa, y de conjetura: venir a + inf., deber [de] + inf.*), přehnanost (*exagerativas o hiperbólicas: hincharse a + inf., inflarse a + inf., hartarse de + inf.*) a povinnost nebo nutnost (*obligativas: tener que + inf., haber de + inf., haber que + inf.*). Uvádí i některé vazby kumulativní (*acumulativas: ir + part., llevar + part., tener + part.*).

Tyto vazby autor klasifikuje stejně jako většina předchozích autorů i podle vazeb s infinitivem (*con infinitivo*), gerundium (*con gerundio*) a participiem (*con participio pasado*).

1.1.2.4 Diccionario de perifrasis verbales

García Fernández (2006: 10) opisné slovesné vazby chápe jako uskupení skládající se z dvou, či více sloves, přičemž platí, že to první je zpravidla slovesem finitním. Je nositelem gramatických kategorií, nemá však lexikální význam.

Opisné slovesné vazby se často spojí s vyjádřením času, vidu, způsobu a rodu, což autor ukazuje na následujících příkladech: „*Mañana voy a venir otra vez. Suele llegar tarde. Tienes que ayudarnos. Fue secuestrado.*“

Ze sémantického hlediska autor (2006: 21) uvádí, podobně jako Emilio Alarcos Llorach (1999) s příkladem „*Voy a comer.*“, že sloveso pomocné prochází procesem desémantizace, což je dobře viditelné na autorově příkladu: „*Va a nevar.*“ Sloveso „*ir*“ v této větě nevyjadřuje pohyb a ztrácí tak svůj původní význam.

Autor řadí opisné slovesné vazby podle abecedy (*abrir a + inf.*, *acabar + ger.*, *acabar de + inf.*, *acabar por + inf.*, *acertar a + inf.*, *acostumbrar + inf.*, *agarrar a + inf.*, *agarrar y + verbo*, *alcanzar a + inf.*, *andar + ger.*, *andar + part.*, *arrancar a + inf.*, *arrancarse a + inf.*, *arrastrarse a + inf.*, *aventarse a + inf.*, *catar de + inf.*, *catear a + inf.*, *cesar de + inf.*, *coger a + inf.*, *coger y + verbo*, *comenzar + ger.*, *comenzar a + inf.*, *comenzar por + inf.*, *conseguir + inf.*, *continuar + ger.*, *continuar + part.*, *dar a + inf.*, *dar/se por + part.*, *deber / deber de + inf.*, *decir a + inf.*, *dejar + part.*, *dejar de + inf.*, *dentrar a + inf.*, *echar a + inf.*, *echarse a + inf.*, *empezar + ger.*, *empezar a + inf.*, *empezar por + inf.*, *encontrarse + part.*, *estar + ger.*, *estar + part.*, *estar a punto de + inf.*, *estar al + inf.*, *estar para + inf.*, *estar por + inf.*, *explotar a + inf.*, *haber + part.*, *haber de + inf.*, *haber que + inf.*, *hallar a + inf.*, *hallarse + part.*, *ir + ger.*, *ir + part.*, *ir a + inf.*, *ir y verbo*, *largarse a + inf.*, *liarse a + inf.*, *llegar y + verbo*, *llevar + ger.*, *llevar + part.*, *lograr + inf.*, *merecer + inf.*, *meterse a + inf.*, *parar de + inf.*, *pasar a + inf.*, *pegar a + inf.*, *pegarse a + inf.*, *poder + inf.*, *ponerse a + inf.*, *quedar/se + ger.*, *quedar + part.*, *resultar + part.*, *romper a + inf.*, *saber + inf.*, *salir + part.*, *saltar y + verbo*, *seguir + ger.*, *seguir + part.*, *sentirse + part.*, *ser + part.*, *soler + inf.*, *soltarse a + inf.*, *tardar en + inf.*, *tener + part.*, *tener que + inf.*, *terminar + ger.*, *terminar de + inf.*, *terminar por + inf.*, *tomar + inf.*, *traer*

+ *part.*, *venir* + *ger.*, *venir* + *part.*, *venir a* + *inf.*, *venir de* + *inf.*, *venir y* + *verbo*, *verse* + *part.*, *volver a* + *inf.*).

1.1.2.5 Nueva gramática de la lengua española

Autoři z Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011: 2105, 2106) definují opisné slovesné vazby jako syntaktické kombinace sloves pomocných (*verbos auxiliares*) a plnovýznamových, které ve španělštině mohou být pojmenovány třemi výrazy (*verbos auxiliados, principales, plenos*).¹

Opisné slovesné vazby mají pevnou strukturu. Každá z nich se skládá z pomocného slovesa a neurčitého tvaru plnovýznamového slovesa. Slovesa mohou být spojena buď přímo, nebo pomocí předložky (*a, de, por*) či spojky (*que*).

Autoři (2011: 2113 – 2116) rozdělují opisné slovesné vazby na vazby s infinitivem, gerundiem a participiem. Dále na vazby modální (*modales: poder* + *inf.*, *deber* + *inf.*, *deber de* + *inf.*, *tener que* + *inf.*, *haber de* + *inf.*) a časověaspektuální (*tempoaspectuales*), které autoři blíže specifikují. Na pomezí vazeb modálních a časověaspektuálních se nachází vazba *querer* + *inf.*

Časověaspektuální se dále dělí na fázové (*de fase o fasales*), které vyjadřují bezprostřední blízkost (*de inminencia: estar a punto de* + *inf.*, *estar por* + *inf.*, *estar para* + *inf.*, *estar a* + *inf.*), počátek (*incoativas: empezar a* + *inf.*, *comenzar a* + *inf.*, *entrar a* + *inf.*, *arrancar/se a* + *inf.*, *ponerse a* + *inf.*), průběh (*cursivas: seguir* + *ger.*, *continuar* + *ger.*, *estar* + *ger.*, *ir* + *ger.*), konec (*terminativas: dejar de* + *inf.*, *cesar de* + *inf.*, *acabar de* + *inf.*, *terminar de* + *inf.*) a zpoždění (*de demora: tardar en* + *inf.*). Kromě fázových do tohoto dělení spadají i vazby restitutivní (*restitutivas: volver a* + *inf.*), resultativní (*resultativas: llevar* + *part.*, *quedar* + *part.*, *resultar* + *part.*, *estar* + *part.*, *traer* + *part.*, *dejar* + *part.*) a v neposlední řadě vazby skalární, sériové nebo vyjadřující kulminativnost (*escalares, seriales o culminativas: empezar* + *ger.*, *terminar* + *ger.*, *llegar a* + *inf.*, *alcanzar a* + *inf.*, *ir a* + *inf.*, *acabar* + *ger.*, *venir a* + *inf.*, *andar* + *ger.*).

Autoři (2011: 2185 – 2222) dále uvádí další vazby s gerundiem (*de gerundio: venir* + *ger.*, *llevar* + *ger.*, *tener* + *ger.*, *pasar/se* + *ger.*, *tirarse* + *ger.*, *parar* + *ger.*, *mandar* + *ger.*, *dar* + *ger.*, *quedar* + *ger.*) a participiem (*de participio: tener* + *part.*,

¹ Zde si uvádíme i španělské názvy z toho důvodu, že oproti ostatním autorům Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española užívá pro sloveso plnovýznamové i název „verbo pleno“.

encontrarse + part., hallarse + part., ir + part., salir + part., venir + part., verse + part.)

Autoři (2011: 2116 – 2117) mimo jiné zmiňují i některé archaické opisné vazby (*antiguas: fincar + inf., fincar a + inf., fincar de + inf., fincar por + inf., restar de + inf., usar + inf., finar de + inf., prenderse a + inf., haber a + inf., auer a + inf.*) a vazby, které jsou známé v Latinské Americe nikoliv však ve Španělsku (*vivir + ger.*).

1.2 Opisné slovesné vazby vyjadřující průběh slovesného děje

V této kapitole se blíže dostaneme k samotnému jádru práce. Zaměříme se na specifikaci opisných slovesných vazeb, jejichž užití nám může pomoci k lepšímu vyjádření průběhu děje.

Čermák a Zavadil (2010: 319 - 321) o durativní povaze děje uvádějí, že zahrnuje více významů, které autoři rozdělují do dvou hlavních skupin. První skupinou jsou durativní významy globální. Druhou skupinu tvoří durativní významy parciální. Významy lze rozřadit podle toho, jak na průběh procesu nahlížíme. Durativní významy globální v sobě zahrnují děj, na který je v jeho průběhu nahlíženo celostně, jinými slovy globálně. Autoři pro snazší pochopení vysvětlují, že se jedná o úsek, který proběhne mezi dvěma body, které vymezují dobu, jež nás u probíhajícího děje zajímá. Výrazové prostředky globální durativnosti představují koordinační perifráze, které se skládají z finitních tvarů pomocných sloves „*coger, tomar, agarrar, ir, venir, llegar*“ a spojky „*y*“, jež je následována nefinitním tvarem věcnévýznamového slovesa. Patří sem ještě perifráze *salir hablando*. V rámci užití jednotlivých prostředků však existují různá omezení, a to v podobě diatopických, diastratických a diafasických překážek.

Na durativní významy parciální nahlíží jako na vnitřně členěné. Lze je chápat jako aktuálně probíhající, retrospektivní, prospektivní, kontinuativní, persistentní nebo distributivní. Výrazové prostředky představují perifráze, jež jsou tvořeny finitními tvary pomocného slovesa a gerundiem slovesa plnovýznamového. Jedná se o následující vazby: *estar + gerundium*., *venir + gerundium*, *ir + gerundium*, *seguir + gerundium*, *llevar + gerundium*, *andar + gerundium*. Každé z nich bude věnována jedna kapitola, proto se jimi nyní nebudeme zabírat podrobně.

Hamplová (1998: 250) uvádí, že tyto vazby zachycují děj v jejich trvání a poté se věnuje jednotlivým příkladům. Nezmiňuje však vazby *llevar + gerundium* a *andar + gerundium*.

Báez San José (1999) se durativním vazbám nevěnuje obecně, spíše se pak zaměřuje na jednotlivé opisné slovesné vazby.

Podle Černého (2008: 123) je význam opisných slovesných vazeb vždy stejný. Všechny vyjadřují průběh, případně trvání nějakého děje. To už však vyplývá z podstaty samotného gerundia.

Gómez Torrego (1998: 195) zmiňuje, že opisné vazby *estar + gerundium, andar + gerundium, seguir (continuar) + gerundium* a *llevar + gerundium* ukazují děj v jeho průběhu nebo děj, který se postupně vyvíjí. Vazbu *ir + gerundium* vůbec neuvádí a vazba *venir + gerundium* podle autora patří mezi tzv. ostatní.

Alarcos Llorach (1999: 329) tvrdí, že spojení pomocného slovesa s gerundiem vytváří prostředek pro vyjádření průběhu či pro vyjádření trvání děje, avšak více se opisnými slovesnými vazbami durativními nezabývá.

Jak uvádí Fente Gómez (1983: 54 – 56), sloveso *estar* popisuje pouhý stav a slovesa *ir, andar* i *venir* vyjadřují pohyb. Každé z těchto tří sloves má však trochu jiný význam, což autor ukazuje na následujících příkladech.

„*Está trabajando.*“ (pouhá demonstrace činu). – „*Va trabajando.*“ (nádech pokračování a pomalého a namáhavého pokroku). – „*Anda trabajando.*“ (vnitřní pohnutí bez přesného směru). – „*Viene trabajando.*“ (myšlenka postupného vývoje z minulosti do určeného momentu)

García Fernández (2006) o opisných slovesných vazbách durativních obecně neinformuje, podrobně se pak věnuje konkrétním příkladům.

Podle Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011: 2185) všechny opisné slovesné vazby s gerundiem vyjadřují akci, proces nebo stav věci v jejich průběhu. Na rozdíl od vazeb s infinitivem, jsou vzájemně neslučitelné.

„**Está siguiendo leyendo.*“

1.2.1 Estar + gerundium

1.2.1.1 Výklad českých gramatik

Podle Čermáka a Zavadila (2010: 321, 322) má tato vazba význam aktuální durativnosti, jelikož charakterizuje děj, který právě probíhá.

„*Juan está molestando a los invitados con sus impertinencias.*“ Autory přeloženo jako „*Juan obtěžuje hosty svými všetečnými nápady.*“²

V rámci této vazby autoři zmiňují i tzv. incidenční vztah, který vzniká mezi dvěma ději, kdy jeden děj probíhá a ten druhý do něj vpadne.

„*Estabas llorando cuando llegué.*“

Jak dále uvádí autoři, aktuální durativnost lze pojmut imperfektivně i perfektivně.

„*Estábamos estudiando juntos.*“ :: „*Estuvimos estudiando juntos.*“

Je zde však zajímavý překlad. Obě věty autoři překládají jako „*Studovali jsme spolu.*“, jelikož v češtině nedokážeme za pomoci doslovného překladu rozdíl v obou větách vystihnout. K vyjádření rozdílu je třeba použít další výrazové prostředky.

Ve spojení s konkluzivně-momentními slovesy má tato vazba iterativní význam, stejně jako všechny durativní perifráze.

„*Estaba disparando / saltando / tropezando.* – *Estuvo disparando / saltando / tropezando.*“ Přeloženo jako „*Právě střílel, skákal, klopýtal.*“

Spojí-li se se slovesy konkluzivními, ale nemomentními vykazuje trvajicí prodloužení pojmenovaného děje a zaměřuje se na jeho průběh.

„*Estaba aprendiendo / visitando / llegando / cerrando.*“ – „*Estuvo aprendiendo / visitando / llegando / cerrando.*“ „*Právě se učil, právě navštěvoval, přicházel, zavíral.*“

U sloves nekonkluzivních zdůrazňuje průběh durativně pojatého děje.

„*Estaba llorando / paseando / estudiando.*“ :: „*Estuvo llorando / paseando / estudiando.*“ „*Právě plakala, právě se procházela, studovala.*“

---

² Překlady vět jsou uvedeny vždy jen u českých gramatik, kdy se o překlad postarali sami autoři.

Tato perifráze je i často využívána pro vyjádření bezprostřední budoucnosti, v některých případech i s funkcí imperativní.

„¿Así que ya te estás yendo a Europa?“ „Takže ty už jedeš do té Evropy?“ – „¡Ya te estás calando!“ „Už ať jsi zticha!“

Hamplová (1998: 250) uvádí, že tato vazba zdůrazňuje trvání děje a přidává několik příkladů.

„No soy responsable de lo que está sucediendo.“ „Nejsem odpovědný za to, co se děje.“ – „Cuando entramos estaba durmiendo.“ „Když jsme vstoupili, spal.“

Může zároveň ale vyjádřit opakování děje.

„Durante un mes me estuvo escribiendo una carta al día.“ „Po dobu jednoho měsíce mi psal denně dopis.“

Rovněž Báez San José (1999: 124) užívá tuto vazbu jako prostředek pro označení právě probíhajícího děje a v této souvislosti hovoří o tzv. průběhovém čase.

„La novela que ahora estoy preparando...“ „Román, který právě teď připravuji...“ – „A veces, quien nos impone un castigo, no sabe que nos está proporcionando un tesoro.“ „Někdy ten, kdo nás chce potrestat, neví, že nám právě nabízí poklad.“

Černý (2008: 122 – 124) uvádí, že tato vazba vyjadřuje aktuální přítomnost a připouští její užití i ve tvaru imperfekta.

„Estoy leyendo.“ „Ted' právě čtu.“ – „Estaba leyendo.“

1.2.1.2 Výklad španělských gramatik

Gómez Torrego (1998: 195) uvádí příklad, ale vazbu dále nijak nespecifikuje.

„Está lloviendo desde las tres.“

Podle Garcíi Fernández (2006: 136 – 142) se vazba zaměřuje na jediný bod ve vývoji události. Toto tvrzení je však pravdivé jen, pokud je použita ve tvaru přítomného času, imperfekta, budoucího času nebo kondicionálu.

„Está lloviendo.“ – „Cuando entré, estaban gritando.“

Ve složených časech vyjadřuje trvání.

„Ha estado durmiendo hasta ahora y necesita dormir más.“

Může se vyskytnout i v minulém čase dokonavém. Následující věty se liší tím, že první věta oznamuje, že Juan vymaloval celou zeď a s malováním skončil, kdežto u druhé věty to potvrdit nemůžeme.

„Juan pintó la pared.“ :: „Juan estuvo pintando la pared.“

Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011: 2186 - 2189) uvádí, že v přítomném čase, v imperfektu, v budoucím čase a kondicionálu vyjadřuje průběh dění po jeho zahájení.

„Ahora está hablando el presidente.“ Z této věty je možné vydedukovat, že prezident už začal mluvit. *„Cuando ella llegaba del trabajo, él estaba calentando la cena,“* znamená, že ohříval večeři před jejím příchodem.

Minulý čas dokonavý a složené časy ve své podstatě informují o tom, že děj byl dokončen. Použijeme-li je však v rámci opisných slovesných vazeb, jejich původní význam se mění a děj nekončí.

„Estuvo escribiendo una telenovela, pero nunca la terminó.“

Tyto časy mohou mít zároveň význam iterativní, což znamená, že děj, o kterém se mluví, se opakoval.

„Se estuvo desesperando toda la noche.“

Obecně však lze říci, že vazba *estar + gerundium* vyjadřuje, že započatý proces dále pokračuje.

Vazba bývá často užívána ve větě spolu s adverbii (*ya, todavía, aún,*) a slovesy plnovýznamovými, které naznačují činnosti (*esperar, llover, manejar, mirar, pensar, trabajar, vivir*). Ve větě může stát spolu s předložkami *desde, hasta* a *durante*. V mluveném jazyce je běžným prostředkem pro vyjádření akce v jejím průběhu v momentě, kdy se o ní mluví, nebo v dřívější době (imperfektum).

Vazba může vyjadřovat i postupnou změnu v ději.

„Este chico se está pareciendo mucho a su padre.“ *„Chlapec je stále více po svém otci.“*

1.2.2 Venir + gerundium

1.2.2.1 Výklad českých gramatik

Čermák a Zavadil (2010: 322) touto vazbou charakterizují retrospektivní durativnost neboli děj, na který nazíráme v jeho průběhu směrem k dané časové ose (*od dřívějšíka do této chvíle; od dřívějšíka do chvíle, kterou mám na mysli*).

„*Juan viene molestando a los invitados con sus impertinencias,*“ což autoři překládají jako „*Juan obtěžuje hosty svými všetečnými nápady*“ (postupně od dřívějšíka do této chvíle).

Abychom si situaci lépe objasnili, použijeme i další příklady od již zmíněných autorů.

„*Venimos notando su ausencia.*“ „*Pocitujeme jeho nepřítomnost*“ (od jeho odchodu do této chvíle). - „*Vengo observando su conducta.*“ „*Pozoruji jeho chování*“ (už delší dobu). - „*Venia solicitando ese empleo.*“ „*Ucházel se o to zaměstnání*“ (od dřívějšíka do chvíle, kterou mám na mysli). - „*Ha venido contándome no sé qué historia.*“ „*Pořád mi vykládal nevímjaký příběh.*“

Autoři uvádí, že kombinace s jinými časy, než je imperfektum nebo přítomný čas, nejsou tak časté. Když už se objeví, zpravidla se nejedná o perifrázi, ale o volné syntaktické spojení plnovýznamového slovesa *venir* s jiným plnovýznamovým slovesem, které má tvar gerundia.

„*Vino echando pestes contra todo el mundo.*“ „*Přišel a na všechny hrozně nadával.*“

Hamplová (1998: 250, 251) zmiňuje, že je tato vazba prostředek pro vyjádření děje probíhajícího od minulosti k danému okamžiku.

„*La industria química viene adquiriendo una considerable crecimiento.*“ „*Chemický průmysl je značně na vzestupu.*“ – „*Desde el año pasado se han venido efectuando ciclos de conferencias sobre los temas históricos.*“ „*Od minulého roku se konají cykly přednášek na historická témata.*“

Podle Báeze San José (1999: 125) je tato vazba používána k označení děje, který začal v minulosti a trvá až do určitého okamžiku.

„*Rambo venía observándolas (medidas de seguridad) desde medio año antes y encontró...*“ „*Rambo je (bezpečnostní opatření) sledoval už půl roku a našel...*“

1.2.2.2 Výklad španělských gramatik

Gómez Torrego (1998: 196) tuto vazbu neklasifikuje jako durativní, nýbrž jako vazbu patřící mezi tzv. ostatní, protože vyjadřuje přibližnou hodnotu. My se tímto druhým významem však nebudeme zabývat a jen pro ilustraci si uvedeme autorův příklad.

„*Esto viene constando un millón de pesetas.*“

Jak uvádí Fente Gómez (1983: 33) tato vazba popisuje děj, který začal v minulosti, rozvíjí se postupně, opakuje se a trvá do určitého momentu (*od...do, opakovaně*).

„*Vengo pensando últimamente que ese problema no tiene solución.*“ – „*Las mismas cosas venían sucediendo desde principios de siglo.*“ – „*La experiencia nos viene demostrando que el hombre es un animal de costumbres.*“ – „*Esto lo venía vaticinando yo desde hace ya muchos años.*“

Vazba se vyskytuje především v čase přítomném a imperfektu. V některých případech může mít charakter polo-perifráze.

„*Me vino contando su vida durante el viaje.*“ – „*Ha venido llorando todo el camino*“ (zde se rozvíjí děj v průběhu cesty).

Podle Garcii Fernández (2006: 268 – 272) je *venir* + *gerundium* perifráze, která vyjadřuje trvání události od jejího počátku až do ústředního bodu jejího vývoje, který nemusí nutně znamenat konec.

Autor dále informuje o skutečnosti, že tato vazba v některých částech Latinské Ameriky, a to především na jihu Kolumbie, v Ekvádoru a Peru má stejný význam jako terminativní perifráze *acabar de* + *infinitiv*.

„*Vengo leyendo este libro.*“ = „*Acabo de leer este libro.*“ – „*Yo ya vengo comiendo el almuerzo.*“ = „*Acabo de comer el almuerzo.*“

Tvar pomocného slovesa *venir* nejčastěji najdeme v přítomném čase a imperfektu.

Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011: 2201 – 2204) vazbou popisuje časový interval, který začal před okamžikem a trvá. Často se ve větě objevuje s předložkou *desde*.

„*Desde 1972 se han venido realizando estos experimentos.*“

Ve větách se může objevit i s předložkou *hasta*, kde představuje konec procesu; s předložkou *durante*, či ustáleným předložkovým spojením *a lo largo*.

„*Venía dando buenos resultados hasta ese momento.*“

Vazba se užívá více v latinskoamerické španělštině.

1.2.3 Ir + gerundium

1.2.3.1 Výklad španělských gramatik

Tato vazba podle Čermáka a Zavadila (2010: 322) vyjadřuje prospektivní durativnost a orientuje se do budoucnosti. Charakterizuje proces, který se postupně rozvíjí od dané časové osy do budoucnosti.

„*Va anocheciendo.*“ „*Stmívá se.*“ – „*Juan va molestando (cada vez más) a los invitados con sus impertinencias.*“ „*Juan obtěžuje hosty (čím dál tím víc) svými všetečnými nápady.*“ – „*¿Cómo estáis el la actualidad?*“ „*¿Vais tirando?*“ „*Jak se vám teď vede?*“ „*Držíte se?*“ – „*Íbamos preparando los materiales.*“ „*Připravovali jsme materiály (postupně).*“ – „*Entonces fue mirando a los viajeros.*“ „*Tak si (postupně) prohlížel cestující*“ (tj. od okamžiku, který máme na mysli, dál).

Ve spojení s konkluzivními slovesy má tato vazba význam iterativní.

„*Va poniendo las cosas en la maleta.*“ „*Skládá věci (jednu po druhé) do kufru.*“ – „*Los pasajeros iban entrando en el avión.*“ – „*Cestující nastupovali (jeden za druhým) do letadla.*“ – „*Se van encendiendo las luces de la ciudad.*“ „*Světla ve městě se (jedno po druhém) rozsvěcují.*“

Hamplová (1998: 250) tuto vazbu charakterizuje jako prostředek pro vyjádření děje, který probíhá postupně od daného okamžiku až do budoucna.

„*El río se había salido del cauce e iba invadiendo las huertas.*“ „*Řeka vystoupila z břehu (= z řečiště) a zaplavovala zahrady.*“ – „*Se va haciendo tarde.*“ „*Přípozdívá se.*“

Báez San José (1999: 124) užívá vazbu pro vyjádření postupného přibývání děje. „*Durante la larga estancia en Inglaterra fueron abriéndose otras luces...*“ – „*Béhem toho dlouhého pobytu v Anglii se mi postupně otevíraly nové světy...*“ – „*...a medida que pasaban los días e iba descubriendo in situ el problema vasco, fue tomando cuerpo la idea de escribir un libro sobre el tema.*“ – „*...jak šly dny a postupně jsem na místě objevovala baskický problém, krystalizovala myšlenka napsat na toto téma knihu.*“

1.2.3.2 Výklad španělských gramatik

Podle Fenteho Gómeze (1983: 31, 32) děj probíhá pomalu a postupně s různými významovými rozdíly. Tato vazba může mít význam čistě průběhu, kdy je děj vykonávaný pomalu a postupně. Myšlenka může být vyjádřena i za pomoci příslovečných výrazů (*postupně, pomalu, pozvolna*).

„*Nos vamos haciendo viejos sin darnos cuenta.*“ – „*Cada vez voy teniendo menos memoria.*“ – „*La situación va mejorando visiblemente.*“ – „*La habitación iba llenándose de gente.*“

V některých případech zdůrazňuje začátek děje, i když si pořád zachovává charakter durativní.

„*Ya voy viendo que tenía razón*“ (postupně, začínám si uvědomovat...). – „*¡Vayan preparando ustedes la lección del próximo día!* (začněte si připravovat...).“ – „*Mientras yo saco las entradas, vete pidiendo un café.*“ – „*Va cantando cada vez mejor.*“

Může mít význam kontinuativní, kdy klade důraz na úsilí nebo obtíže doprovázející slovesný děj.

„*El chico va aprobando sus exámenes, pero no es ninguna lumbrera.*“ – „*Voy pagando las letras de la casa*“ (s obtížemi, pomaleji než by chtěl). – „*¿Qué tal va el problema? Lo voy resolviendo.*“

García Fernández (2006: 172 – 175) touto aspektuální vazbou vyjadřuje postupný pokrok v určité události, jež může být ve větě často doprovázen adverbii či výrazy příslovečné povahy (*gradualmente, progresivamente, poco a poco, paulatinamente*). Je-li vazba užita v imperfektu, může představovat samotné ohnisko akce, nikoliv však její začátek či konec. Může se zaměřovat na událost od počátku do

ústředního bodu jejího vývoje, aniž by však potvrdila svůj konec a v neposlední řadě se zaměřuje na celou akci včetně začátku a konce. Vazbu je možné použít v přítomném čase, v imperfektu, stejně tak jako v minulém čase dokonavém ve složených časech a v imperativu.

„Ha ido viniendo cada vez más gente para solicitar información.“ – „Han ido saliendo progresivamente las convocatorias de oposiciones.“ – „Fueron mejorando paulatinamente la calidad de su producción.“ – „Id yendo vosotros y después no vemos en el camino.“

Je možné tuto vazbu použít, jak v rodě činném, tak v rodě trpném.

„A medida que iban siendo descubiertas las causas, nos las comunicaban.“
– „A medida que se iban descubriendo las causas, nos las comunicaban.“

Jak uvádí autoři z Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011: 2192 - 2198), tato vazba zobrazuje počáteční bod procesu a také zmiňují, že na rozdíl od *estar + gerundium* se může vyskytnout ve formě imperativu.

„Ve ordenando la habitación.“

Dalším rozdílem oproti vazbě *estar + gerundium* je obvyklá nemožnost kombinace s plnovýznamovými slovesy vyjadřující činnost. Avšak jejich užití je možné, pokud lze událost rozčlenit do několika fází, etap nebo epizod.

„*Te fui esperando.“ – „*Voy trabajando en esta empresa desde hace mucho tiempo.“
– „*Iba lloviendo sin parar.“ – „La iba buscando por todas partes.“

Ir ve spojitosti s gerundiem od slovesa *tirar* má význam jako uspět, dělat pokroky; sloveso *ver* jako vyšetřit či pochopit.

„¿Cómo sigue su señora de sus cosas?“ „Va tirando; hoy parece que está un poco mejor.“ – „El médico fue viendo a los pacientes.“ – „Poco a poco vas viendo que las cosas ya no te son exactamente familiares.“

V některých kontextech mohou mít podobný význam jako vazba *empezar a + infinitiv*.

„Mientras tanto, mi señora y yo podíamos ir comiendo.“

Vazbu je možné vidět ve všech časech. Další význam, který vazba může mít je tzv. kumulativní, což znamená, že je proces prováděn v různých fázích tak, že se buď postupně přidává, anebo se nahromadí do určité výše.

„*Voy haciendo las tareas de la casa.*“ Ve smyslu: „*Udělám jednu, poté druhou, ...*“
– „*Los premiados iban subiendo al escenario a recoger su galardón.*“

Ir + gerundium může také evokovat postupné změny.

„*Las lamentaciones del vecino fueron aminorando poco a poco y debieron de terminar en silencio llanto.*“

1.2.4 Seguir / continuar / proseguir + gerundium

1.2.4.1 Výklad českých gramatik

Podle Čermáka a Zavadila (2010: 322, 323) jsou tyto vazby prostředkem pro vyjádření kontinuativní durativnosti, jež vystihuje děj jako pokračující, což značí, že jeho počátek se nachází mimo sledovaný interval. K lepší interpretaci nám pomůže srovnání dvou následujících vět. První věta se nijak nevztahuje k dřívější situaci, zatímco ta druhá předpokládá, že Pedro spal už předtím.

„*Pedro está durmiendo. – Pedro sigue durmiendo.*“

Nejčastější užití má vazba *seguir + gerundium*. Jak zmiňují autoři, *continuar + gerundium* není tak častá a *proseguir + gerundium* je spíše knižní, anebo je jeho užití charakteristické zejména pro Kubu.

Podle Hamplové (1998: 251) vazby *seguir + gerundium* a *continuar + gerundium* označují pokračování děje. O vazbě *proseguir + gerundium* se nezmiňuje.

„*Seguiré dictándote los apuntes para la conferencia próxima.*“ „*Budu ti dále diktovat poznámky pro příští přednášku.*“ – „*¡Sigue leyendo!*“ „*¡Čti dále!*“ (= Pokračuj ve čtení!) – „*Las condiciones meteorológicas continúan siendo favorables para la cosecha.*“ „*Povětrnostní podmínky jsou i dále příznivé pro žně.*“

Báez San José (1999: 124) se v této souvislosti vyjadřuje pouze k vazbě *seguir + gerundium*, která charakterizuje děj, který začal v minulosti a stále pokračuje.

„No cabe ninguna duda que esos libros tan útiles gozaron y siguen gozando mucha popularidad.“ „Není pochyb o tom, že se tyto tak užitečné knihy těšily a stále těší velké oblibě.“

Černý (2008: 123) se k vazbám nevyjadřuje, jen uvádí některé příklady.

„Sigue lloviendo.“ „Stále ještě prší.“ – „Continúa escribiendo.“ „Pořád ještě píše.“

1.2.4.2 Výklad španělských gramatik

Gómez Torrego (1998: 195) uvádí příklad.

„Sigo estudiando.“

Fente Gómez (1983: 33, 34) bere vazbu *seguir / continuar + gerundium* jako polo-perifrázi vyjadřující pokračování děje. Její užití je ve španělštině velice časté.

„Creo que todavía sigue buscando empleo.“ – „Yo sigo diciendo que no es tan fácil encontrar la solución.“ – „Estaban separados, pero seguían viéndose de vez en cuando.“ – „Empezó a llover, pero los muchachos siguieron jugando como si tal cosa.“

O vazbě *seguir + gerundium* García Fernández (2006: 236 – 238) říká, že její užití je charakteristické pro děj probíhající za předpokladu, že se uskutečnil už někdy v minulosti. Doba, kdy probíhat začal, však není uvedena.

„Las llamas siguen arrasando el monte.“ – „La inflación sigue bajando.“ – „Pedro sigue saliendo con María.“

Tyto věty, ačkoliv se nejedná o perifráze, mají stejný význam, díky použití adverbii (*todavía, ya*).

„Las llamas arrasan todavía el monte.“ – „La inflación baja todavía.“ – „Pedro sale todavía con María.“

Perifráze *continuar + gerundium* je podobná, jen více formální. Tentýž význam má i vazba *proseguir + gerundium*, ale považuje se spíše za literární. Autor také informuje o kombinaci *seguir / continuar + gerundium* s modálními vazbami, což není nic neobvyklého, zatímco kombinace s aspektuálními vazbami možné nejsou s výjimkou vazby *soler*.

„Juan debe / puede / tiene que / ha de seguir trabajando esta tarde.“ – „Juan suele seguir estudiando después de merendar.“

Vazbami je možné se vyjádřit i ve tvaru složených časů.

„Juan ha seguido trabajando todo el día.“

Jak uvádí Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011: 2208 – 2211), mezi autory panuje rozpor, zda vazby *seguir* + *gerundium* a *continuar* + *gerundium* jsou vůbec opisnými vazbami. Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española se však drží hispánské tradice a jako opisné slovesné vazby je popisuje.

Užitím těchto vazeb vyjadřujeme myšlenku, že proces se již uskutečnil v dřívější době a stále přetrvává. Vazba *seguir* + *gerundium* je svým významem podobná *volver a* + *infinitiv*, ale odlišuje se tím, že děj, který probíhal, nebyl přerušen jako u *volver a* + *infinitiv*.

Vazbu je možné použít se stavovými slovesy.

„Seguía estando muy cansado.“

Stejně jako ostatní durativní perifráze ve spojení se slovesy, která označují nějakou realizaci, neinformují o jejím ukončení.

„Siguió pintando el cuadro.“

1.2.5 Llevar + gerundium

1.2.5.1 Výklad českých gramatik

Vazba *llevar* + *gerundium* podle Čermáka a Zavadila (2010: 323), jako prostředek pro vyjádření persistentní durativnosti, charakterizuje děj, který již nějakou dobu trvá a je obvykle (i když ne nutně) explicitně vymezen.

„Lleva trabajando seis meses en el instituto.“ „Pracuji na tom gymnáziu půl roku.“

Báez San José (1999: 125) touto vazbou vyjadřuje děj, který po určitou dobu trval nebo trvá. Ve větě se obvykle vyskytuje s dalším časovým určením.

„Para entonces llevaba seis años ejerciendo la docencia...“ „V té době už šest let učil...“

Podle Černého (2008: 123) tato vazba vyjadřuje průběh.

„*Llevo tres años viviendo aquí.*“ „*Žiju tady už tři roky.*“

1.2.5.2 Výklad španělských gramatik

Gómez Torrego (1998: 195) uvádí pouze příklad:

„*Llevo pensándolo varios días.*“

Pro Fente Gómeze (1983: 35) je užití této vazby pro španělštinu typické. Důraz klade na průběh děje tzv. od...do.

„*Llevaba saliendo con aquella chica más de dos años.*“ – „*Llevo viviendo con esta familia desde que vine a estudiar a Madrid.*“ – „*Cuando yo llegué, llevarían discutiendo el asunto unas dos horas.*“ – „*¿Cuánto tiempo lleva usted esperando aquí?*“

Tato vazba nemůže být užitá ve spojitosti s minulým časem dokonavým, imperativem a se složenými časy.

Jak uvádí García Fernández (2006: 193 – 195), tato aspektuální vazba vyjadřující trvání děje se zaměřuje na děj od jeho počátku do ústředního bodu jeho vývoje, aniž by to nutně muselo znamenat jeho konec. Je doprovázena časovým údajem.

„*Llevo cuatro años trabajando.*“

Chceme-li vytvořit větu tázací, použijeme tázací zájmeno *qué*, nikoliv *cómo*.

„*¿Qué llevo cuatro años haciendo?*“ :: „**¿Cómo llevo cuatro años haciendo?*“

Vazbou se lze vyjádřit, jak v rodě činném, tak i v trpném.

„*Llevan fabricando este licor varios siglos.*“ – „*Este licor lleva siendo fabricando varios siglos.*“ – „*Se lleva fabricando este licor varios siglos.*“

Často se užívá v přítomnosti, imperfektu, budoucím čase prostém, případně v kondicionálu.

„*Lleva estudiando toda la tarde.*“ – „*Llevaban discutiendo más de media hora.*“ – „*Cuando lleguemos, llevarán bailando dos horas.*“ – „*Prometió que, cuando volviésemos, llevaría estudiando mucho rato.*“

Na druhou stranu není možné tuto vazbu užít ve formě složených časů a v minulém čase dokonavém.

„**He llevado estudiando toda la tarde.*“ - „**Llevaron bailando dos horas.*“

Podle Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011: 2204) má tato vazba podobný význam jako *venir + gerundium*, ale na rozdíl od *venir + gerundium* vždy vyžaduje výraz označující dobu trvání u situace, o které se mluví, případně začínající bod procesu.

„*Llevo viviendo aquí mucho tiempo.*“ – „*Lleva meses disculpándose para no acudir a las cenas que el gobernador organiza todos los sábados.*“ – „*Lleva lloviendo desde el jueves.*“

Není možné však s touto perifrází použít předložku *hasta*. Vazba se vyskytuje v čase přítomném, imperfektu a kondicionálu.

„**Llevaba nevando hasta el jueves.*“

Může vyjádřit opakovaný děj.

„*Llevo años tomando este autobús.*“

1.2.6 Andar + gerundium

1.2.6.1 Výklad českých gramatik

Čermák se Zavadilem (2010: 323) o této vazbě uvádí, že charakterizuje děj vykovávaný po částech probíhajících v dílčích intervalech. Jedná se o prostředek pro vyjádření distributivní durativnosti.

„*Juan anda molestando a los invitados con sus impertinencias.*“ – „*Anda murmurando contra todo el mundo.*“ „*Všecky (všude) pomlouvá.*“ – „*Desde hace varios meses anda anunciando su partida.*“ „*Ohlašuje svůj odjezd už několik měsíců.*“ – „*Me dijeron que Luis andaba escribiendo una novela.*“ „*Říkali mi, že Luis píše nějaký román.*“ – „*Anda diciendo que se va a casar.*“ „*Všude vykládá, že se bude ženit.*“ – „*Dicen que ahora anda dando lecciones.*“ „*Ted' prý dává nějaké hodiny.*“

Podle Báeze San José (1999: 125) slouží tato vazba k označení poněkud vágního probíhajícího děje.

„...denunciaba el asalto de su casa por ambos, cuando de buena gana debían andar buscando un santuario en Portugal.“ „...oznánil, že oba přepadli jeho dům, když nejspíš hledali útočiště kdesi v Portugalsku.“

1.2.6.2 Výklad španělských gramatik

Gómez Torrego (1998: 195) krátce zmiňuje, že tuto vazbu chápeme jako průběh spojený s častostí.

„Andan diciendo que voy a ser el alcalde.“

Jak uvádí Fente Gómez, (1983: 34) užití této vazby je velice časté. Sloveso *andar* se vztahuje k pohybu, který obvykle nemá opakování, stálý směr a je poněkud neuvážený. Často může vyznít pejorativně či vágně.

„Me han dicho que anduviste viajando todo el tiempo este verano.“ – „Antes de casarse anduvieron viendo pisos para comprarse uno.“ – „Andan diciendo por ahí que soy un intrigante.“ – „Los vecinos del tercero andaban peleándose todo el santo día.“ – „No ande usted escribiendo donde no debe.“

Je důležité dát pozor na užití negativního imperativu. Neužívá se v kladné podobě, pokud nechceme vyjádřit pokárání.

„Tú anda buscando camorra, y ya verás lo que te pasa.“

Jediná možnost, jak zmiňuje autor (56), kdy *andar* + *gerundium* může vyjadřovat opakování je v kombinaci se slovesem *decir* ve funkci plnovýznamového slovesa.

„Anda diciendo.“

García Fernández (2006: 85 – 90) prezentuje tuto vazbu jako prostředek, který označuje průběh určité události a je sémanticky podobný *estar* + *gerundium*. Může mít více významů. Zaměřuje se například na část akce, nikoliv na její začátek nebo konec; na návyk podmětu; případně se zaměřuje na celou akci, a to jak na začátek, tak na konec.

Vazbu můžeme vidět v přítomném čase, imperfektu, minulém čase dokonavém, i v časech složených.

„*Estos días ando comiendo muy poco.*“ – „*Antonio andaba estudiando en su habitación.*“ – „*Anduvo tonteando con una chica de dieciséis años.*“ – „*Ha andado insistiendo en ello desde que se lo contaron.*“

Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011: 2198 – 2199) o této vazbě uvádí, že se podobá *estar + gerundium* a označuje děj, který není dokončen.

„*Anduvieron reparando los desperfectos.*“ Tato věta znamená, že opravy nebyly dokončeny, případně byly neúspěšné.

Vyznačuje se tím, že popisuje děj, který se vyvíjí přerušovaně. K přerušení procesu může dojít v rámci jednoho procesu, nebo v rámci více procesů.

„*Anda escribiendo una novela*“ znamená, že se proces psaní nevyvíjí nepřetržitě. – „*Andaba llamando por teléfono a sus amigos*“ vyjadřuje, že akce se opakuje v různých dobách, které jsou spojeny s odlišnými účastníky.

Vazba je často spojována s předložkou *por*.

„*Volvámonos a nuestra casa y dejémonos de andar buscando aventuras por tierras y lugares que no sabemos.*“

Autoři (2011: 2107) dále tvrdí, že tuto vazbu vidíme často v kombinaci se slovesy, která vyjadřují nějakou náhodnou akci, chvilkovou případně příležitostnou.

„*Anda callejando / husmeando / tanteando.*“

Autoři (2011: 2199 – 2200) uvádí, že v některých případech může vyjadřovat i negaci, případně marnost či nevhodnost celé akce.

„*Anduve callejeando sin rumbo durante más de una hora.*“

Vazbu je možné použít ve všech časech a způsobech s výjimkou imperativu a existují případy, kdy vazba vyjadřuje opakující se děj.

„*Tono, el hijo de don Lencho, andaba diciendo que todo eso era mentira.*“

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část se bude věnovat překladu španělských durativních vazeb *estar* + *gerundium*, *venir* + *gerundium*, *ir* + *gerundium*, *seguir* + *gerundium* / *continuar* + *gerundium* / *proseguir* + *gerundium*, *llevar* + *gerundium* a *andar* + *gerundium* do českého jazyka.

K vypracování praktické části jsem využila beletristické texty obsažené v paralelním korpusu InterCorp v9, který je součástí akademického projektu Český národní korpus. Český národní korpus vznikl v roce 1994 a je provozován Ústavem Českého národního korpusu a Ústavem teoretické a počítačové lingvistiky. Kromě paralelního korpusu, který je důležitý pro tuto práci, je možné v Českém národním korpusu najít ještě korpus jednojazyčný, synchronní, diachronní, mluvený i psaný.³

Cílem praktické části je ověřit poznatky z teoretické části a zároveň zjistit, jak problematiku durativních opisných slovesných vazeb řeší čeští překladatelé. Praktická část je rozdělena do šesti podkapitol. Každá z nich se věnuje konkrétní durativní vazbě.

Durativní vazby byly do korpusu zadávány prostřednictvím oficiálních webových stránek Českého národního korpusu.⁴ Ze stránek jsme se dostali na *kontext*, kde nám byl nabídnut paralelní korpus InterCorp v9 – Spanish. Jako zarovnaný korpus jsme zvolili InterCorp v9 – Czech. Typ dotazu jsme označili jako CQL a následně jsme vložili vzorec [lemma="estar"] [tag="VLger"], který byl obměňován v závislosti na vazbě. Na závěr už jsme jen specifikovali dotaz podle metainformací, kde jsme uvedli, že chceme vyhledat beletristické texty *Core* od španělských autorů.

---

³ <http://wiki.korpus.cz/doku.php/start>

⁴ <https://www.korpus.cz/>

Search in the corpus

Corpus: **InterCorp v9 - Spanish**

Query type: **CQL**

Query: **[!lemma="estar"] [tag="Vger"]**

Default attributes: **word**

Aligned corpora: **InterCorp v9 - Czech**

Query type: **Basic**

Query:

Specify context

Choose texts

Aligned corpora:

- InterCorp v9 - Arabic
- InterCorp v9 - Balinese
- InterCorp v9 - Bulgarian
- InterCorp v9 - Catalan
- InterCorp v9 - Czech
- InterCorp v9 - Danish
- InterCorp v9 - German
- InterCorp v9 - Greek
- InterCorp v9 - English

dir.group:

- Acquis
- Core
- Europari
- PressEurop
- Subtitles
- Syndicate

dir.type:

- discussions - transcripts
- drama
- fiction
- journalism - commentaries
- journalism - news
- legal texts
- notification
- other
- poetry

dir.archiving:

- ...
- de
- el
- en
- es
- et
- fr
- it
- ja
- ko
- pt
- ru
- sv
- tr
- uk
- zh

dir.original:

- No
- Yes

dir.translator:

- Abella, Rafael
- Alvarez Villalón, Darván
- Baggethun, Kirsti Lorenza Asunción
- Ballín Costas, Ana
- Blanco, Félix
- Bosch Barret, Manuel
- Buckley, Ramón
- Castañón, Encarna

dir.author:

Start writing...

dir.title:

Start writing...

Search

Obrázek č. 1 – Zadávání vzorce do korpusu ⁵

⁵ https://kontext.korpus.cz/first_form?corpname=intercorp_v9_es&usesubcorp=

2.1 Estar + gerundium

V teoretické části jsme byli informováni o tom, že tato vazba charakterizuje právě probíhající děj a zdůrazňuje jeho trvání. Proces, který byl zahájen, dále pokračuje. Ve spojení s některými slovesy může mít tato vazba význam iterativní a existují i případy, kdy informuje o trvajícím prodloužení pojmenovaného děje, o jeho opakování, o postupné změně v ději a o bezprostřední budoucnosti. V některých případech může dokonce mít imperativní funkci. Ve větě ji najdeme často spolu s adverbii (*ya, todavía, aún*); se slovesy, která vykazují činnost (*esperar, llover, manejar, mirar, pensar, trabajar, vivir*) a předložkami (*desde, hasta, durante*). Ve větě může být i v tzv. incidenčním vztahu, který vznikne mezi dvěma ději, kdy jeden probíhá a druhý do něj náhle vpadne. Může se objevit jak v čase přítomném, imperfektu, minulém čase dokonavém, tak i v budoucím čase, kondicionálu, imperfektu a ve složených časech.

V Intercorpu v9 bylo nalezeno 9 562 výsledků, což znamená, že se jedná o nejvíce užívanou durativní perifrázi ve španělské beletrii. Nejvíce případů bylo zaznamenáno v přítomném čase a imperfektu.

Naprostá většina případů v přítomném čase klade důraz na děj, který probíhá právě teď. Často není určeno, kdy přesně děj začal, ale existují i případy, kde je doba explicitně vymezena (*už tři dny, tento týden, právě, teď*).

*...estamos investigando... ...zamýšlíme se... (Bucay, Jorge; Salinas, Silvia: Amarse con los ojos abiertos) - ...desde hace tres días **está trabajando** de enfermera... ...už tři dny **pracuje** jako ošetřovatelka... (Marsé, Juan: Caligrafía de los sueños) - ...que **estás pasando**... ...co **prožíváš**... (Chaviano, Daína: El hombre, la hembra y el hambre) - ...si **está hablando** en serio... Jestli to **myslíte** vážně... (García Márquez, Gabriel: El amor en los tiempos del cólera) - ...**está subiendo** la escalera... ...**jde** po schodech **nahoru**... (Cortázar, Julio: Rayuela) - Son algo más de las cinco y **está anocheciendo**. Je něco po páté a **stmívá se**. (Marsé, Juan: Caligrafía de los sueños) - ...esto que nos **está pasando** ahora... ...to, co se právě **děje**... (Cortázar, Julio: Rayuela) - Ahora sólo **estás pagando** tu traición a papi. **Ted'** už jenom **platíš** za to, že jsi zradil tátu. (Vargas Llosa, Mario: La fiesta del chivo) - ...esta semana **estoy ayunando**. ...tento týden **držím půst**. (Allende, Isabel: El Zorro) - Don Leonardo le **está diciendo**. Don Leonardo mu zrovna **říká**. (Cela, Camilo José: La Colmena)*

Jak už bylo řečeno, vazba *estar* + *gerundium* může vyjadřovat postupnou změnu v ději.

Se están volviendo cada vez más raros. ...jsou čím dál divnější... (Vargas Llosa, Mario: La tía Julia y el escritor) - ...porque está creciendo... ...že dospívá... (Allende, Isabel: Hija de la fortuna)

Případy v imperfektu byly většinou překládány do češtiny pomocí minulého času, ale objevil se i příklad, kdy vazba byla přeložena do češtiny pomocí přídavného jména: *Estaban arreglando la calle. Rozkopaná ulice. (Onetti, Juan Carlos: Para una tumba sin nombre)*

...estaban tomando café... ...pili kávu... (Fuentes, Carlos: Gringo viejo) - ¿Estaba ocurriendo realmente todo esto? Oportunamente se to všechno děje? (Vargas Llosa, Mario: Travesuras de la niña mala) - ...la causa en la que estaba trabajando... ...případem, na kterém jsem pracoval... (Sacheri, Eduardo: La pregunta de sus ojos) - Estaba cantando Harry Belafonte... Právě zpíval Harry Belafonte... (Almodóvar, Pedro: Patty Diphusa y otros textos) - Le ofreció comprar el cuadro que Igor estaba pintando. Nabídl Igorovi, že od něj koupí obraz, který zrovna maloval. (Zúñiga Pavlov, Jorge: La Casa Blú. Historias del bajomundo latinoamericano) - ...Angelito me estaba esperando. ...Angelito na mě čekal. (Montero, Mayra: Como un mensajero tuyo) - Se estaba esforzando. Snažila se. (Bolaño, Roberto: Los detectives salvajes) - Quizá estaba pensando... Možná přemýšlel... (Marías, Javier: Mañana en la batalla piensa en mí)

Incidenční vztah není nic neobvyklého, a i ve španělské beletrii korpus vyhledal několik příkladů. Vazba *estar* + *gerundium* imperfektu vyjadřovala děj, který probíhal, když do děj jiný děj, v minulém čase dokonavém, vpadl.

Cuando estábamos tomando el café con tostadas, vino Elena... Když jsme snídali kávu s opékanými toasty, přišla Elena... (Vargas Llosa, Mario: Travesuras de la niña mala) - Todavía estaba creciendo cuando empezó a llover... Ještě stoupal, když začalo pršet... (Bioy Casares, Adolfo: La invención de Morel) - Cuando llegó Paul, la estaba esperando en el despacho de Elisabeth. Když Paul dorazil, čekala na něj v Elisabethině pracovně. (Navarro, Julia: La Hermandad de La Sábana Santa)

Vazba v minulém čase dokonavém byla překládána do minulosti i v češtině a občas byla ve větách explicitně vymezená doba (*durante mucho rato, hasta los veintiuno, un buen rato, un rato* v češtině přeloženo jako: *dlouho, až do jedenadvaceti, dlouze, chvíli*). Pokud použijeme vazbu v minulém čase dokonavém, znamená to, že děj, který probíhal, nemusel být nutně dokončen.

Durante mucho rato estuve mirando algo... Dlouho jsem se díval na cosi... (Bolaño, Roberto: Los detectives salvajes) - ...se colocó en una tahona y estuvo ahorrando hasta los veintiuno... ...uchytil se v jedné pekárně a strádal až do jedenadvaceti... (Cela, Camilo José: La Colmena) - Asi estuvo mirando atentamente un buen rato... Dlouze se rozhlížel a dával si přitom pozor... (Coloane, Francisco: Tierra del Fuego) - Después estuvimos hablando sobre cosas del campo... Potom jsme mluvili o polním hospodářství... (Bolaño, Roberto: 2666) - Quart lo estuvo observando un rato... Quart se na něj chvíli díval... (Pérez-Reverte, Arturo: La piel del tambor) - Ella estuvo trasteando por la nevera... Ona zatím kramařila v ledničce... (Tusset, Pablo: Lo mejor que le puede pasar a un cruasán).

Složené časy stejně jako minulý čas dokonavý vyjadřují myšlenku, že děj nebyl dokončen.

...antes de adentrarse en la ciudad habían estado mirando... ...než se vydali do města, dávali se... (Pérez-Reverte, Arturo: La reina del sur) - Pero también era posible que hubiera estado viajando hacia el norte. Mohlo to ale být i tak, že celou dobu plul na sever. (García Márquez, Gabriel: Relato de un naufrago) - Ya ves cómo han estado fregando tanto tiempo... Víš, jak na nás pořád chodili... (Vargas Llosa, Mario: La casa verde) - ...hasta cierto punto habían estado controlando la política mundial... ...do jisté míry ovládali i mezinárodní politiku... (Moro, Javier: El sari rojo) - La Ely había estado cumpliendo una tarea tan eficaz... Ely svůj úkol plnila tak zdatně... (García Márquez, Gabriel: La aventura de Miguel Littín. Clandestino en Chile)

Jak už bylo řečeno na začátku této kapitoly, vazbu můžeme použít i v čase budoucím, v subjunktivu, v subjunktivu imperfekta a kondicionálu. Jen pro ilustraci si uvedeme několik příkladů. Vazba se opět zaměřuje na děj v jeho průběhu.

Mañana a las nueve lo estaré esperando en el ring. Zítřka v devět na něj budu čekat v ringu. (Onetti, Juan Carlos: Para una tumba sin nombre) - ¿Qué estará haciendo ahora en casa mientras yo trabajo? Copak asi dělá doma, když jsem v práci?

(Benedetti, Mario: *Buzón de tiempo*) - No me **estés diciendo** mentiras porque me muero. Určitě mi **nelžeš**? Já bych to nepřežila. (Arriaga, Guillermo: *Amores perros*) - No digo que **esté pasando** información a nadie. Netvrdím, že **by** někomu **předávala** informace. (Pérez-Reverte, Arturo: *La reina del sur*) - ...me parece que la **estuviera viendo**... ...jako **bych** ji ted' **viděla**... (García Márquez, Gabriel: *La hojarasca*) - ...como si **estuviera recordando**... ...jako **by** **vzpomínala**... (Marías, Javier: *Corazón tan blanco*) - ...ahora **estaría pegando** tiros con las FARC. ...ted' **bych** někde **střílel** s kolumbijskou gerilou. (Cercas, Javier: *Soldados de Salamina*) - ...yo **estaría inclinado** a otorgar a usted la dispensa. ...**byl bych ochoten** udělit vám dispensa. (Roa Bastos, Augusto: *Yo el supremo*)

Vazbu lze kombinovat i s ostatními perifrázemi (*deber de + infinitiv, deber + infinitiv, tener que + infinitiv*).

*Eso es lo que debía de **estar pensando** Eddie Álvarez... Něco takového si Eddie Álvarez nejspíš musel **myslet**... (Pérez-Reverte, Arturo: *La reina del sur*) - Juan le debería **estar pegando** una paliza bárbara. Juan ji musel nelidsky **bít**. (Laforet, Carmen: *Nada*) - ...sin embargo, yo tendría que **estar jugando** para tomarla en serio... ...ovšem jenom v **žertu** bych ho mohl brát vážně... (Bioy Casares, Adolfo: *La invención de Morel*)*

V prvním odstavci této kapitoly jsme se dozvěděli, že je tato vazba často užívána se slovesy, která naznačují nějakou činnost (*esperar, llover, manejar, mirar, pensar, trabajar, vivir*), a proto závěr této kapitoly budeme věnovat menšímu výzkumu, zda tomu tak skutečně je. Se slovesem *esperar* korpus vyhledal 387 výsledků, s *llover* 30, s *manejar* 1, s *mirar* 218, s *pensar* 326, s *trabajar* 106 a s *vivir* 117. Sečteme-li tyto výsledky, vyjde nám číslo 1 185, které představuje 12 % z celkového počtu nalezených výrazů. Můžeme z toho tedy vyvodit závěr, že se tato vazba s těmito slovesy užívá skutečně často.

Přítomný čas	✓
Imperfektum	✓
Minulý čas dokonavý	✓
Složené časy	✓
Infinitiv	✓
Subjunktiv	✓
Subjunktiv imperfekta	✓
Budoucí čas	✓
Kondicionál	✓
Imperativ	×

Tabulka č. 1 – Výskyt estar + gerundium v jednotlivých časech a způsobech

2.2 Venir + gerundium

Vazbu *venir* + *gerundium* použijeme v případě, že chceme vyjádřit děj, který probíhá od minulosti, rozvíjí se postupně, opakuje se a trvá až do určitého okamžiku (např. *od dřívějšíka do teď*), který však nemusí znamenat nutně konec děje. Existují i kontexty, kdy vyjadřuje přibližnou hodnotu. Ve větě ji lze nalézt s předložkou *desde*, kdy označuje děj, který začal před nějakou chvílí a trvá; s předložkou *hasta*, která informuje o konci procesu; případně ještě s předložkou *durante* či ustáleným předložkovým spojením *a lo largo*. V některých částech Latinské Ameriky má tato vazba význam terminativní stejně jako perifráze *acabar de* + *infinitiv*. Nejčastěji se užívá v přítomném čase a imperfektu.

InterCorp v9 vyhledal 237 výsledků, kdy byla tato vazba užitá ve španělské beletrii, z nichž necelá polovina byla v imperfektu. Poměrně dost výrazů se objevilo jak v přítomném čase, tak v časech složených. Poté následovalo už jen 28 případů užití vazby v minulém čase dokonavém; 3 případy, kdy si sloveso *venir* zachovalo formu infinitivu; 1 případ, kdy byla vazba užitá v kondicionálu; 1 případ užití vazby v subjunktivu a v jednom výsledku se sloveso *venir* objevilo v subjunktivu imperfekta. Objevili se rovněž i případy, kdy spojením *venir* a *gerundia* nevznikla perifráze, protože si obě slovesa zachovala svůj původní význam: *...viene queriendo construir una casa... ...přichází a chce postavit dům...* (Roa Bastos, Augusto: *Yo el supremo*). Těmito případy se však nadále nebudeme zabývat.

Nejprve se zaměříme na případy s přítomným časem. Perifráze nás informuje o průběhu nějaké akce, která začala někdy v minulosti a trvá až do teď. Děj se i často opakuje, případně z něj můžeme vycítit pravidelnost (hned v prvním příkladu). Objevil se překlad prostřednictvím podstatného jména a v některých větách se nacházeli předložky (*desde*).

...venimos recibiendo informes... ...dostáváme zprávy... (Sierra, Javier: *La cena secreta*) - *¡Viene echando víboras en el suelo! Rozhazuje zmije po zemi!* (Quiroga, Horacio: *Cuentos*) - *...que nos vienen siguiendo la pista? ...které nám jsou v patách?* (Fuentes, Carlos: *La muerte de Artemio Cruz*) - *...ya vienen sabiendo de los montes... ...znají už z lesů a z hor...* (Roa Bastos, Augusto: *Yo el supremo*) - *...que uno viene pensando desde hace siglos... ...že myšlenky minulých století...* (Delibes, Miguel: *Cinco horas con Mario*) - *Ese gringo viene montando su caballo... Ten gringo*

na tom koni **sedí**... (Fuentes, Carlos: *Gringo viejo*) - *Porque viene observando desde hace un rato*... Neboť už chvíli **pozoruje**... (Marsé, Juan: *Caligrafía de los sueños*) - ...**viene avanzando** por la calle entera... ...**postupuje** celou ulicí... (Marías, Javier: *Corazón tan blanco*) - ...**viene agitando** sobre aéreo en mano... ...**mává** na mě leteckou obálkou... (Valdés, Zoé: *La nada cotidiana*) - ...**viene arrastrando** a un urakusa... ...**přivádějí** dalšího Urakusu... (Vargas Llosa, Mario: *La casa verde*) - ...*que viene caminando detrás de él*... ...**který jde** za ním... (Sacheri, Eduardo: *La pregunta de sus ojos*)

Byla-li užita vazba v imperfektu, součástí věty byl výrazový prostředek informující o době, kdy děj trvá, případně trval. Ve španělštině se objevily tyto výrazy: *hacia algún tiempo, durante años, todavía*; v češtině přeložené jako: *nějaký čas, celé roky, teprve*.

...**veníá considerando** hacia algún tiempo... ...nějaký čas už **uvažuje** o tom... (Vargas Llosa, Mario: *Pantaleón y las visitadoras*) - ...**veníá complicando** un poco más la vida... ...o trochu víc **zkomplikovalo** život... (Pérez-Reverte, Arturo: *La piel del tambor*) - **Veníá chorreando** agua. Všude z ní **tekla** voda. (Gutiérrez, Pedro Juan: *El rey de la Habana*) - ...su mujer lo **veníá empujando**... ...žena ho **tlačila**... (Montero, Mayra: *Como un mensajero tuyo*) - ...**veníá hablando** animadamente con el glúcido gordo. ...**rozprávěl** s tlustým glycidem. (Cortázar, Julio: *Los premios*) - ...de lo que las malas lenguas **veníán murmurando** durante años. ...než o něm zlé jazyky celé roky **tvrdily**. (Allende, Isabel: *Retrato en sepia*) - La luna **veníá saliendo** de la tierra... Měsíc **vystupoval** ze země... (Rulfo, Juan: *Llano en llamas. Pedro Páramo*) - Mira que se lo **veníá diciendo**. Vždyť jsem jí to pořád **říkala**. (Marsé, Juan: *Caligrafía de los sueños*) - ...*que todavía venía volando desde la China*... ...že je teprve **na cestě** z Číny... (Allende, Isabel: *Paula*) - De lo que **veníá pensando**... O čem jsem **přemýšlel**... (Silva, Lorenzo: *La flaqueza del bolchevique*) - ...y **veníá sonriendo** de una manera. ...a tak zvláště **se usmívala**. (Vargas Llosa, Mario: *La ciudad y los perros*)

Přesuneme-li se ke složeným časům, můžeme říci, že jejich užití samozřejmě vždy záleželo na kontextu. Oproti ostatním vazbám se *venir + gerundium* objevilo ve složených časech poměrně hodně (42 případů, což představuje zhruba 18 % z celkového počtu). Opět se ve větách objevila časová určení (*durante treinta años*,

todo el viaje přeloženo jako *po třicet let, celou cestu*) a adverbia (*paulatinamente* přeloženo jako *postupně*). Byl nalezen i případ, kdy sama vazba bez přidání příslušného adverbia představovala postupnost: *...se habían venido confirmando. ...postupně potvzovaly.* (Vargas Llosa, Mario: *El hablador*)

...he venido padeciendo todo el viaje... ...celou cestu mi bylo zle... (Vargas Llosa, Mario: *La casa verde*) - *...desde su choque con los Incas, habían venido sufriendo derrota tras derrota y paulatinamente extinguiéndose... ...která od střetu s Inky porážku za porážkou postupně vymírala...* (Vargas Llosa, Mario: *El hablador*) - *...como si hubiera venido corriendo. ...jako by byl běžel celou cestu.* (Laforet, Carmen: *Nada*) - *...habían venido sirviendo para prácticas heterogéneas e ilegales. ...sloužilo rozmanitým nezákonným pletichám.* (Vargas Llosa, Mario: *Pantaleón y las visitadoras*) - *...pese a haber venido corriendo a campo traviesa... ...i když sem běžel cestou necestou...* (Vargas Llosa, Mario: *Guerra del fin del mundo*) - *...me habían venido convirtiendo... ...se stávám provozáním...* (Sábato, Ernesto: *Abaddón el exterminador*) - *...y ese casi ha venido sobrando desde la muerte... ...a toto skoro se stalo nadbytečným po smrti...* (Marías, Javier Marías, Javier: *Corazón tan blanco*) - *...sin saber que lo ha venido rumiando... ...aniž si uvědomoval, že o tom uvažuje...* (Sacheri, Eduardo: *La pregunta de sus ojos*) - *...que habían venido corriendo... ...který se právě přihnal...* (Vargas Llosa, Mario: *Guerra del fin del mundo*) - *...que ha venido desempeñando durante treinta años... ...kterou po třicet let zastával...* (Roa Bastos, Augusto: *Yo el supremo*)

V minulém čase dokovaném se sloveso *venir* často spojovalo se slovesy, která představují nějaký pohyb (*seguir, trotar, caminar, correr*), jejich překlady můžeme vidět u následujících příkladů.

...que vino siguiendo a Andieta... ...že se sem vydala za Andietou... (Allende, Isabel: *Hija de la fortuna*) - *...Mao vino trotando... ...přiklusal Mao...* (Marsé, Juan: *La muchacha de las bragas de oro*) - *El padre Quart vino preguntando por usted... Otec Quart se po vás ptal...* (Pérez-Reverte, Arturo: *La piel del tambor*) - *...que me vine apoyando en las paredes... ...že jsem se při chůzi opíral o zdi...* (Rulfo, Juan: *Llano en llamas. Pedro Páramo*) - *Después vinieron diciendo... Pak se rozneslo...* (García Márquez, Gabriel: *Los funerales de la Mamá Grande*) - *...cuando nos vinimos caminando de noche... ...když jsme šli v noci...* (Rulfo, Juan: *Llano en llamas. Pedro*

Páramo) - ...y a mí **vino corriendo**... ...a **přiběhl** ke mně... (Cortázar, Julio: *Alguien que anda por ahí*) - ...**vino corriendo** hacia ellos... ...k nim **přiběhl**... (Vargas Llosa, Mario: *La fiesta del chivo*) - *El Traidor* **vino corriendo**... Zrádce **přiběhl**... (Valdés, Zoé: *La nada cotidiana*) - ...que este bruto **vino chorreando** por el camino... ...a z něho **crčela** celou cestu... (Vargas Llosa, Mario: *La ciudad y los perros*) - **Vinieron caminando**... ...**přišli pěšky**... (Borges, Jorge Luis: *El informe de Brodi*)

Ukázalo se, že je vazbu možné kombinovat s modálními vazbami (*poder* + *infinitiv*, *querer* + *infinitiv*).

¿Cómo pudo **venir andando**... Jak mohl **překonat**... (Vargas Llosa, Mario: *El sueño del celta*) - ...quisieras **venir corriendo** a decírmelo... ...kdybys mi to mohl **rychle přijít** říct... (Marsé, Juan: *Caligrafía de los sueños*) - *Ha sido muy valiente de **venirse andando** sola desde la trocha*...

Případy kombinace slovesa *venir* v kondicionálu s gerundiem korpus vyhledal dva. V jednom případě se ale nejednalo o perifrázi, ale spojení dvou plnovýznamových sloves (...*el progreso **vendría chorreando** sangre*... ...*pokrok **přichází zbrocen** krví*... Vargas Llosa, Mario: *El hablador*).

...y alguien **vendría corriendo**... ...a někdo **přispěchá**... (Chaviano, Daína: *El hombre, la hembra y el hambre*)

V budoucím čase, subjunktivu a subjunktivu imperfekta bylo vyhledáno po jednom příkladu.

*Y **vendremos volando**... **Poletíme**...* (Quiroga, Horacio: *Cuentos*) - ...que **no venga volando** a posarse en mi solideo. ... *at' se mi **neposadí** na čepičku*. (Cunqueiro, Álvaro: *Un hombre que se parecía a Orestes*) - *Olía como si **viniera saliendo** de un gulag. Páchl, jako **by** právě **přišel** z gulagu*. (Zúñiga Pavlov, Jorge: *La Casa Blú. Historias del bajomundo latinoamericano*)

Přítomný čas	✓
Imperfektum	✓
Minulý čas dokonavý	✓
Složené časy	✓
Infinitiv	✓
Subjunktiv	✓
Subjunktiv imperfekta	✓
Budoucí čas	✓
Kondicionál	✓
Imperativ	×

Tabulka č. 2 – Výskyt venir + gerundium v jednotlivých časech a způsobech

2.3 Ir + gerundium

Z teoretické části víme, že se tato vazba používá jako prostředek, pro vyjádření děje, který se od daného okamžiku rozvíjí postupně do budoucnosti. Jelikož informuje o postupném pokroku v ději, je její užití často doprovázeno adverbii (*postupně, progresívně, pozvolna, pomalu*). Existují i kontexty, kdy může zdůrazňovat počátek děje a mít tak podobný význam jako *empezar a + infinitiv*, dále může mít význam iterativní, kontinuativní (v tomto případě zdůrazňuje obtíže, které děj doprovází), případně význam kumulativní. Vazbu lze užít ve všech časech.

InterCorp v9 vyhledal celkem 3 358 výsledků, kdy byla ve španělské beletrii užita kombinace slovesa *ir* a gerundia. Opět se ne vždy jednalo o perifráze: *La última, que iba hablando con la gatuna... Poslední, která za chůze hovořila s kočičí dívkou...* (Silva, Lorenzo: *La flaqueza del bolchevique*).

O perifrázi *ir + gerundium* v přítomném čase můžeme říci, že skutečně charakterizuje postupně přibývajícím proces, což lze sledovat na většině příkladů. I když není ve španělském originále adverbium, v českých překladech je často dodáváno pro lepší porozumění (*postupně, pomalu, stále více, pozvolna*).

...*todo se va perdiendo*... ...*vše se postupně ztrácí*... (Marías, Javier: *Corazón tan blanco*) - ...*compañías y secciones se van distanciando*... ...*roty a čtyry se od sebe postupně vzdalují*... (Vargas Llosa, Mario: *Guerra del fin del mundo*) - *Por estas negativas, voy perdiendo la amistad de doña María. Kvůli svým odmítnutím pomalu přicházím o přátelství doňi Marii.* (Vargas Llosa, Mario: *La fiesta del chivo*) - *La curiara se va aproximando cada vez más... Lodka se stále více přibližuje*... (Carpentier, Alejo: *Los pasos perdidos*) - ...*algo que se va encaminando lentamente hacia la explicación. ...něco, co pozvolna směřuje k vysvětlení.* (Cortázar, Julio: *Rayuela*) - ...*el sueño poco a poco se iba desvaneciendo en una confortable bruma amarilla. ... sen se pomalu rozplýval v příjemné žluté mlze.* (Bolaño, Roberto: 2666) - ...*yo me voy muriendo*... ...*umírám*... (Vila-Matas, Enrique: *Bartleby y compañía*) - ...*la lluvia amarilla va borrando de ellos la memoria... ...žlutý déšť z nich pomalu smývá vzpomínky*... (Llamazares, Julio: *La lluvia amarilla*) - *De todo aquello vas sabiendo a través de los secreteos y chismografías... O tom všem se dozvídáš z tajných řečí a drbů*... (Vargas Llosa, Mario: *La fiesta del chivo*) - ...*todo esto se va haciendo intolerable*... ...*to všechno se stává nesnesitelným*... (Quiroga, Horacio: *Cuentos*)

Pokud je vazba užita v imperfektu, může představovat samotné ohnisko akce, dále se může zaměřovat na děj od jeho počátku do ústředního bodu vývoje, který však nutně nemusí představovat konec děje. Případně popisuje celý proces včetně jeho začátku a konce. Ve většině případů, které korpus vyhledal, však popisuje rozvíjející děj, stejně jako v čase přítomném s jediným rozdílem, že se posouváme do minulosti. Opět zde figurují adverbia (*postupně, pozvolna* ve španělštině jako *poco a poco*). U dvou příkladů zde můžeme vidět i podobnost s vazbou *empezar a + infinitiv*: *...pero poco a poco iba comprendiendo... ...ale postupně začínal chápat...* (Allende, Isabel: *Retrato en sepia*) - *...Nieves les iba alcanzando los mosquiteros... ...Nieves začal podávat moskytiéry...* (Vargas Llosa, Mario: *La casa verde*).

...iba pasando lentamente las hojas en blanco. ...pomalu procházel prázdně stránky. (Quiroga, Horacio: *Cuentos*) - *...lo iba mojando de lágrimas calientes... ...smáčela jej horkými slzami...* (Allende, Isabel: *Retrato en sepia*) - *Era lo último que iba quedando de un pasado... To jediné tu zbývalo z minulosti...* (García Márquez, Gabriel: *Cien años de soledad*) - *...y los ojos de don Pedro, el Périto, se iban llenando de luz y de lágrimas. ...a oči dona Pedra se plnily světlem a slzami.* (Delibes, Miguel: *Los santos inocentes*) - *...pero las visiones iban transformando su ciudad en un instinto... ...ale vidění proměňovala její město v instinkt...* (Chaviano, Daína: *El hombre, la hembra y el hambre*) - *...mi memoria se iba debilitando. ...má paměť slábla.* (Chaviano, Daína: *El hombre, la hembra y el hambre*) - *Mientras él se iba muriendo de hambre... ...zatímco on tu pomalu umíral hlady...* (Fuentes, Carlos: *Gringo viejo*) - *Poco a poco las caras se iban perfilando... Tváře těch lidí se pozvolna proměňovaly...* (Laforet, Carmen: *Nada*)

Adverbia *postupně, pomaloučku, pomalu, stále* byla užívána i u minulého času dokonavého. Ve španělštině autoři nejčastěji volili *poco a poco*, ale objevily se i příklady s *lentamente*.

...porque poco a poco fue perdiendo el sentido de la realidad... ...poněvadž postupně přestala vnímat věci kolem sebe... (García Márquez, Gabriel: *Cien años de soledad*) - *...fue aproximando lentamente al entrecejo del animal... ...pomaloučku jej přitahoval k ptákovu čelu...* (Delibes, Miguel: *Los santos inocentes*) - *Poco a poco se fue acostumbrando a la casi oscuridad. Pomalu se v té skoro úplné tmě rozkoukal.* - *Poco a poco se fue reduciendo... Postupně se scvrkávala...* (García Márquez,

Gabriel: Cien años de soledad) - ...y **fue difuminando** sus pequeños trozos por el desierto. ...postupně je **rozházel** po poušti. (Navarro, Julia: La Hermandad de La Sábana Santa) - La tensión **fue creciendo** hasta que ya no pude soportarla... Napětí se **vystupňovalo** k nesnesení... (Allende, Isabel: Eva Luna) - ...que **fue aumentando** en intensidad... ...které **stále sílily**... (Allende, Isabel: El Zorro) - ...así se **fue llenando** la habitación de Lynn de juguetes... ...takže se Lynnin pokoj **plnil** hračkami... (Allende, Isabel: Retrato en sepia) - ...y **fue repasando** uno por uno los cuarenta... ...po jednom **projížděla** všech čtyřicet... (Etxebarria, Lucía: Beatriz y los cuerpos celestes) - ... la situación se **fue alargando** ... ...situace se **protahovala**... (Marsé, Juan: Caligrafía de los sueños)

Ve složených časech se adverbia značící postupnost, pozvolnost objevila spíše až u českých překladů, nikoliv však u originálů.

...que les **había ido exigiendo** la necesidad... **kterých bylo postupně zapotřebí**... (García Márquez, Gabriel: Cien años de soledad) - ...**se había ido convirtiendo** en una relación esporádica y superficial. ...**se postupně měnilo** v občasný a povrchní vztah. (Vargas Llosa, Mario: El hablador) - La voz del magistrado **se había ido elevando**, acusatoria y olímpica. Soudcův titánský hlas **sílil**. (Vargas Llosa, Mario: La tía Julia y el escribidor) - ...**se habían ido muriendo**... ...**postupně vymřeli**... (García Márquez, Gabriel: El amor en los tiempos del cólera) - ...nos **ha ido debilitando**... ...**nás stále víc oslabují**... (Navarro, Julia: La Hermandad de La Sábana Santa) - Los gritos **han ido subiendo** de tono... **Křik nabývá na síle**... (Etxebarria, Lucía: Amor, curiosidad, prozac y dudas)

Formu infinitivu si sloveso *ir* zachovalo, především pokud stálo za předložkami *para* a *de*, nebo pokud se vazba *ir* + *gerundium* zkombinovala s jinou vazbou (*haber que* + *infinitiv*). Oproti předchozím příkladům se zde objevilo další adverbium *gradualmente*.

...para **ir haciendo** tiempo... ...aby **získal** čas... (Cortázar, Julio: Alguien que anda por ahí) - Estos tenían que **irse preparando** *gradualmente*... **Ti se musejí připravovat** postupně... (Carpentier, Alejo: El siglo de las luces) - ...será cuestión de **ir pensando** en quitarse. ...je načase **přemýšlet** o tom, že se odstřihnu. (Marías, Javier: Salvajes y sentimentales) - ...y que había que **irse preparando**... ...a že je třeba se na něj **připravit**... (Cela, Camilo José: La familia de Pascual Duarte)

Vazba se objevila i v čase budoucím, v subjunktivu, v subjunktivu imperfekta, v imperativu a kondicionálu. Výskyt však nebyl tak častý.

...pero ya **se irán acostumbrando**... ...ale však ony **si zvyknou**... (Carpentier, Alejo: *Concierto barroco*) - ...que los **vaya escribiendo**... ...jak **буду psát**... (Sacheri, Eduardo: *La pregunta de sus ojos*) - ...la dejaba que **se fuera apretando** contra él... ... strpěl, aby **se k němu tiskla**... (Cortázar, Julio: *Rayuela*) - **Vayan saliendo** por donde entraron, uno tras otro. **Koukejte vylézt**, kudy jste lezli dovnitř, a honem, jeden za druhým! (Vargas Llosa, Mario: *La tía Julia y el escribidor*) - **Iría descubriendo**... ...**postupně objevoval**... (Fuentes, Carlos: *Diana o La cazadora solitaria*)

V teoretické části jsme se dozvěděli, že *ir + tirando* může mít význam i jako *uspět*, případně *dělat pokroky*. InterCorp v9 ve španělské beletrii vyhledal 21 výskytů a v deseti případech mělo sloveso *tirar* význam *přežít*, *protlouct se*.

...a los tres **ir tirando**... ...všichni tři **nějak přežili**... (Bolaño, Roberto: 2666) - **Vamos tirando**, muchacho. **Jakž takž**, chlapče. (Marsé, Juan: *Caligrafía de los sueños*) - ...lo mejor es **ir tirando** como se pueda... ...nejlíp je **protlouct se** tím vším, jak se dá (Cela, Camilo José: *La Colmena*) - ...pero le permitía **ir tirando**... ...ale na **živobytí stačilo**... (Bolaño, Roberto: *Los detectives salvajes*) - ...para **ir tirando**... ...bych se **jakžtakž protloukl**... (Pérez-Reverte, Arturo: *La tabla de Flandes*) - ...para **ir tirando** como periodista... ...**stačila sotva** tak na novinařinu... (Bolaño, Roberto: *Los detectives salvajes*) - ...para **ir tirando** , desde luego con eso no vamos a salir de pobres... ...aby **se protloukli** , ale zdaleka kvůli tomu nevyjdeme z bídy... (Marsé, Juan: *Caligrafía de los sueños*) - ...y así **fue tirando**... ...aby **se zotavil**... (Cela, Camilo José: *La familia de Pascual Duarte*) - ...para **ir tirando**... ...aby mohla aspoň **živořit**... (Pérez-Reverte, Arturo: *La piel del tambor*) - ... que nos han permitido **ir tirando**... ...a to nám dovoluje **se protloukat**... (Mendoza, Eduardo: *La verdad sobre el caso Savolta*)

Sloveso *ver* má zase v perifrázi *ir + viendo* může mít význam i jako *vyšetřit*, *pochopit*. InterCorp vyhledal 20 výskytů, ale žádný z nich těmto variantám neodpovídal. Jediný příklad, který se tomuto tvrzení podobal, nejvíce ukázal užití *ir + viendo* ve smyslu, že *se postupně ukáže*.

...Después se **irá viendo**... Potom **se postupně ukáže**... (Cortázar, Julio: *Historias de cronopios y de famas*)

Přítomný čas	✓
Imperfektum	✓
Minulý čas dokonavý	✓
Složené časy	✓
Infinitiv	✓
Subjunktiv	✓
Subjunktiv imperfekta	✓
Budoucí čas	✓
Kondicionál	✓
Imperativ	✓

Tabulka č. 3 – Výskyt ir + gerundium v jednotlivých časech a způsobech

2.4 Seguir / continuar / proseguir + gerundium

Teoretická část nás informuje o faktu, že všechny tyto perifráze nahlíží na děj jako na pokračující, přičemž však platí, že se počátek probíhajícího děje nachází mimo sledovaný interval, jelikož se předpokládá, že se děj odehrával již někdy v minulosti. Vazba *seguir* + *gerundium* se z těchto tří vazeb používá nejčastěji a popisuje děj, který začal v minulosti a stále pokračuje. Doba, kdy děj probíhat začal, však není uvedena. Její význam můžeme připodobnit k vazbě *volver a + infinitiv*. Jediný rozdíl, který mezi těmito vazbami je, je ten, že děj u *seguir* + *gerundium* nebyl přerušen. Vazba *continuar* + *gerundium* se neuvádí tak často, jelikož je více formální a vazba *proseguir* + *gerundium* se považuje spíše za knižní a její užití je charakteristické především pro Kubu. Vazby můžeme kombinovat modálními vazbami a s aspektuální vazbou *soler* + *infinitiv*. Možné je užití i se stavovými slovesy.

InterCorp poskytl 3 389 kombinací slovesa *seguir* a jiného slovesa v gerundiu. Nejvíce případů bylo stejně jako u všech ostatních durativních vazeb v přítomném čase a imperfektu.

Nejprve se budeme zabývat případy v přítomném čase. V českém překladu, abychom lépe pochopili význam vazby, se často nacházela adverbia *dál*, *pořád*, *stále*. I na většině překladů do češtiny bylo znát, že děj, o kterém se mluví, se už někdy udál. Nevíme však přesně kdy. V některých příkladech můžeme cítit i určitou pravidelnost (hned první případ).

*Pero dicen por ahí que sigues viendo a esa inglesa... Ale prý se s tou Angličankou stýkáš... (Moro, Javier: Pasión india) - ...sigue examinando las raídas prendas...
...dál prohlíží obnošené kusy... (Marsé, Juan: Rabos de lagartija) - Seguimos visitando el lugar con cierta frecuencia para mantenernos al día... I v dalších dnech jsme tam zacházeli poměrně často a sledovali jsme... (García Márquez, Gabriel: Vivir para contarla) - ...pero pese a ello me sigue diciendo... ...ale presto mi dál říká... (Marías, Javier: Todas las almas) - Sigue lloviendo. Pořád prší. (Bolaño, Roberto: El Tercer Reich) - Sigo durmiendo mal. Spím pořád špatně. (Delibes, Miguel: Diario de un cazador) - ...sigue encadenando palabras incomprensibles. ...se stále ozývají nesrozumitelná slova. (Pérez-Reverte, Arturo: La reina del sur) - Y la barriga sigue creciendo. A břicho mi roste dál. (Onetti, Juan Carlos: Para una tumba sin nombre) - El borracho sigue cantando, insignificante. Opilec dál bezvýrazně cosi pobrukuje.*

(Borges, Jorge Luis: *Historia universal de la infamia*) - El viejo **sigue retrocediendo**...
Stařík **jde ještě pořád pozpátku**... (Vargas Llosa, Mario: *La casa verde*)

Přesuneme-li se k imperfektu, můžeme vidět časový posun do minulosti a opět adverbia *ještě, dál, pořád, stále*. Vazba v imperfektu v nás vyvolává myšlenku, že děj, který někdy začal pokračuje, případně pokračoval dále.

Realmente, parecía que se había detenido a cerciorarse de que seguía lloviendo. Vypadalo to na mou duši, jako by se byl zastavil jen proto, aby se přesvědčil, jestli ještě prší. (Benedetti, Mario: *La tregua*) - ...mientras las aguas **seguían golpeando rítmicamente las costas**... ...*zatímco voda dál rytmicky naráží do břehů*... (Sábato, Ernesto: *Abaddón el exterminador*) - Y Esteban **seguía hablando**... A Esteban **mluvil dál**... (Carpentier, Alejo: *El siglo de las luces*) - ...**seguía vertiendo un hilillo de agua en el estanque. ...dál lil pramínek vody do jezírka.** (Pérez-Reverte, Arturo: *El Club Dumas*) - **Seguía haciendo mucho calor. Ještě pořád bylo vedro.** (Pérez-Reverte, Arturo: *La piel del tambor*) - Ellos **seguían bebiendo sus copitas de pisco o de anisado**... **Popíjeli dál** svou hroznovici nebo anýzku... (Vargas Llosa, Mario: *Lituma en los Andes*) - El viejo **seguía sollozando. Stařík dál vzlykal.** (Gutiérrez, Pedro Juan: *El rey de la Habana*) - Y afuera **seguía avanzando la noche. A venku dál ubíhal večer.** (Rulfo, Juan: *Llano en llamas. Pedro Páramo*) - **Seguía esperando en la torre... Stále na něho čekala na věži**... (Pérez-Reverte, Arturo: *La piel del tambor*) - Sus manos **seguían temblando**... Ruce se jí **stále třásly**... (Sábato, Ernesto: *Abaddón el exterminador*)

U minulého času dokonavého se objevovaly výrazy vymezující dobu (*durante más de una semana* přeloženo jako *každé odpoledne*).

...y todavía no sé cómo seguí escribiendo notas sin firma todas las tardes durante más de una semana... ...*a dodnes nechápu, že jsem pak víc než týden psal každé odpoledne nepodepsané poznámky*... (García Márquez, Gabriel: *Vivir para contarla*) - ...*y entonces siguió mandando la comida*... ...*a pak už posílala Fernandě jídlo*... (García Márquez, Gabriel: *Cien años de soledad*) - ...*pero Jaime siguió colocando las piezas en el tablero sin agregar palabra. ...ale Jaime klidně stavěl figurky na šachovnici, aniž k tomu řekl jediné slovo.* (Allende, Isabel: *Casa de los espíritus*) - ... *y siguió trabajando*... ...*a pokračoval v práci*... (García Márquez, Gabriel: *Memoria de mis putas tristes*) - *Así que siguió esperando el martes*... *Takže dál čekal,*

až bude úterý... (García Márquez, Gabriel: Doce cuentos peregrinos) - Martina prefirió ni mirarlo y **siguió atendiendo** las mesas. Martina se na něj radši ani nepodívala a **obsluhovala** u stolů. (Zúñiga Pavlov, Jorge: La Casa Blú. Historias del bajomundo latinoamericano) - ...que **seguí hablando**... takže **jsem mluvil dál**... (Bolaño, Roberto: Los detectives salvajes) - ...y **siguió bajando**... ...a **šla dál dolů**... (Bolaño, Roberto: 2666) - ...Mina **siguió sosteniendo** la familia a pulso con la panadería... ...Mina **dál živila** rodinu prodejem pečiva... (García Márquez, Gabriel: Vivir para contarla) - El petróleo **siguió manando** de la tierra... Ropa přece **vyvěřala** ze země... (Allende, Isabel: Eva Luna)

Obvyklé byly i případy, kdy si sloveso *seguir* zachovalo formu infinitivu. Většinou to bylo díky postavení za předložkou (*para, de*) nebo v kombinaci s modálními vazbami (*poder + infinitiv, querer + infinitiv, tener que + infinitiv, hay que + infinitiv*).

...para **seguir existiendo**... ...aby **dál existoval**... (Fuentes, Carlos: Vlad) - ...para **seguir viviendo** sin él. ...měla – li **dál žít** bez něho. (García Márquez, Gabriel: El amor en los tiempos del cólera) - ...mi decisión íntima de **no seguir perdiendo** el tiempo en la facultad de derecho... ...jsem se já vnitřně rozhodl, že už **nebudu dál ztrácet** čas na právnické fakultě... (García Márquez, Gabriel: Vivir para contarla) - ...decidiera que podía **seguir hablando** delante de ese don nadie. ...rozhodoval se, zda má **mluvit** před tím nickou. (Vargas Llosa, Mario: ¿Quién mató a Palomino Molero?) - No quiso **seguir viendo** más. Potom už nechtěl **vidět** vůbec nic... (Vargas Llosa, Mario: Guerra del fin del mundo) - ...tengo que **seguir trabajando**... ...už musím **jít pracovat**... (Sacheri, Eduardo: La pregunta de sus ojos) - Pero como que hay que **seguir dictaminando** que lo es... Ale protože má **být nadále** jako pornografická **posuzována**... (Valdés, Zoé: La nada cotidiana) - Siento que no podamos **seguir colaborando**. Je mi líto, ale naše **spolupráce končí**. (Martín Santos, Luis: Tiempo de silencio)

Vazbu korpus mimo jiné vyhledal i v subjunktivu imperfekta, v subjunktivu, budoucím čase, kondicionálu a ve složených časech. Zajímavý je případ překladu pomocí modulace: ...que **no se siga vigilando** al señor Leppince. ...aby **se přestalo se sledováním** pana Leppince. (Mendoza, Eduardo: La verdad sobre el caso Savolta)

*Para que la cercanía **no me siguiera atando** a la gran capital del sud. Aby mě ta blízkost **dál nevázala** k veliké metropoli jižní polokoule. (Cortázar, Julio: Los premios) - Lo que he dicho y **seguiré diciendo**... Jenom jsem říkal a **řikám pořád**... (Sábato, Ernesto: Abaddón el exterminador) - ¿**Seguiría tocando** el piano Berthe Trépat? **Jestlipak** Berthe Trépatová **ještě hraje** na klavír? (Cortázar, Julio: Rayuela) - ...por qué **no había seguido nadando** hasta el corazón de la noche. ...proč vlastně **neplavala dál** do hlubin noci. (Pérez-Reverte, Arturo: La reina del sur) - **Sigan ustedes sabiendo** que... **Vézte**, že... (Allende, Isabel: Paula)*

Přítomný čas	✓
Imperfektum	✓
Minulý čas dokonavý	✓
Složené časy	✓
Infinitiv	✓
Subjunktiv	✓
Subjunktiv imperfekta	✓
Budoucí čas	✓
Kondicionál	✓
Imperativ	×

Tabulka č. 4 – Výskyt *seguir* + *gerundium* v jednotlivých časech a způsobech

U spojení slovesa *continuar* s *gerundium* korpus nabídl 229 případů. V překladech se opět objevila adverbia *nadále*, *stále*, *dál*. Potvrdilo, že tato vazba má stejný význam jako *seguir* + *gerundium* a jak uvidíme níže i jako *proseguir* + *gerundium*, a proto si uvedeme jen několik příkladů.

*...Roger **continuó viviendo**... ...bydlel Roger i **nadále**... (Vargas Llosa, Mario: El sueño del celta) - **Continúa bogando** en la canoa... **Stále se ještě plaví** na kánoi... (Roa Bastos, Augusto: Yo el supremo) - ...pero él **continuaba disparando** a lo alto y al aire... ...však **dál střílel** nahoru a do vzduchu... (Fuentes, Carlos: Gringo viejo) - Luego **continuaron ordenando** los roperos... Pak **dál rovnali** skříňky... (Vargas Llosa, Mario: La ciudad y los perros)*

Přítomný čas	✓
Imperfektum	✓
Minulý čas dokonavý	✓
Složené časy	✓
Infinitiv	✓
Subjunktiv	✓
Subjunktiv imperfekta	✓
Budoucí čas	✓
Kondicionál	✓
Imperativ	✓

Tabulka č. 5 – Výskyt *continuar* + *gerundium* v jednotlivých časech a způsobech

Kombinace *proseguir* a *gerundia* skutečně nebyla tak častá a korpus vyhledal jen 27 případů. I tak ale můžeme říct, že se význam od *seguir* + *gerundium* a *continuar* + *gerundium* neliší.

...*proseguían trotando por los caminos...* ...*dál* za soumraku *pobíhali* po cestách...
 (Quiroga, Horacio: *Cuentos*) - ...*prosiguió vigilando* la colocación de las piedras...
 ...*dál dohlížel* na to, jak rozmisťují kameny... (Vargas Llosa, Mario: *Guerra del fin del mundo*)

Přítomný čas	✓
Imperfektum	✓
Minulý čas dokonavý	✓
Složené časy	×
Infinitiv	×
Subjunktiv	×
Subjunktiv imperfekta	×
Budoucí čas	×
Kondicionál	×
Imperativ	×

Tabulka č. 6 – Výskyt *proseguir* + *gerundium* v jednotlivých časech a způsobech

2.5 Llevar + gerundium

V teoretické části jsme se dozvěděli, že tato vazba vyjadřuje průběh děje, který již nějakou dobu trvá anebo trval. Ve větě je obvykle vyjádřena i za pomoci časového údaje, což ji odlišuje od vazby *venir + gerundium*, která má v některých kontextech podobný význam. Vazba se zaměřuje na děj od počátku až do ústředního bodu jeho vývoje, což však nutně nemusí znamenat jeho konec. Užití s předložkou *hasta* je chybné. V některých případech může popisovat opakovaný děj. Je často užívána v přítomném čase, imperfektu, budoucím čase prostém a v kondicionálu. Naopak se neuzívá v minulém čase dokonavém, imperativu a ve složených časech.

V InterCorpu v9 bylo nalezeno 61 výskytů, kdy se sloveso *llevar* spojilo s jiným slovesem ve tvaru gerundia. Oproti ostatním vazbám je to poměrně malý počet, a proto si uvedeme všechny příklady. O opisné slovesné vazby se nejednalo ve dvanácti případech, kdy šlo pouze o kombinaci dvou plnovýznamových sloves: ...*los llevaron cantando...* ...*dovezli je, zpívající...* (*García Márquez, Gabriel: Otoño del patriarca*). Ve čtyřech případech byla opisná slovesná vazba použita v originálu, ale poté v překladu do češtiny byl výraz zcela vypuštěn: ...*nunca se me ocurrió que yo la llevaba cruzando la montura, aunque la culata me golpeaba la rodilla...* ... *té noci mě vůbec nenapadlo, že mám s sebou pušku, ačkoli její hlaveň mě tloukla do kolena...* (*Fuentes, Carlos: La muerte de Artemio Cruz*). Nejvíce výskytů bylo zaznamenáno v přítomném čase (19) a imperfektu (18). V jednom případě bylo sloveso *llevar* ve tvaru subjunktivu imperfekta a rovněž byl zaznamenán jeden případ, kdy *llevar* zůstalo ve formě infinitivu. Z teoretické části je však patrné, že se vazba nemůže použít v časech složených a minulém čase dokonavém (Fente Gómez: 1983), což se ale v praxi nepotvrdilo. V pěti případech byla vazba užitá v minulém čase dokonavém a v jednom dokonce ve složeném čase.

Ve většině případů byla věta doplněna časovým údajem (*mucho tiempo, en todo este rato, en los milenios, más que dos días, en los dos años, toda su vida, en los meses, durante más de un año, varios días, desde hace dos semanas, en el tiempo, durante años, desde la mañana, en el tiempo, en los muchos meses, una hora y media, el rato suficiente, desde hacía años, en todo el tiempo, desde los tiempos, a los años, en los veinticinco años, durante cuatro meses, más de dos años, en las dos últimas*

décadas, por primera vez en los veintisiete años, un par o tres de veces a la semana, desde hace cuatro meses, ¿cuánto tiempo?).

V přítomném čase vazba skutečně vyjadřuje průběh, který trvá už nějakou dobu. Doba je uvedena jak ve španělských originálech (což jsme mohli sledovat v předchozím odstavci), tak i v českých překladech. Ve větách s *llevar* + *gerundium* jsou užívány buď adverbia (*už*) anebo časové údaje (*za tu dobu, v tisíciletí, za ty dva roky, po celý život, za tu dobu, víc než rok, v posledních dnech, za dva týdny, za celou dobu, už léta, od rána*).

*...llevo **trabajando** en esto mucho. ...na tom pracuji už dlouho. (Pérez-Reverte, Arturo: La carta esférica) - ...el tiempo que **llevan matando** desde que despertaron. ...čas, který zabíjejí od chvíle, kdy se probudili. (Marías, Javier: Todas las almas) - Y no ha salido ninguna en todo este rato que **llevo platicando**. Ale žádná nevylezla za tu dobu, co si tu povídám. (Rulfo, Juan: Llano en llamas. Pedro Páramo) - ¿Y lo **llevas pensando** mucho tiempo? Už dlouho na to pomýšlíš? (Cela, Camilo José: La familia de Pascual Duarte) - Dijo él entonces que otros la **llevan matando** al margen de la ley. Nato mi řekl, že někteří se s ní vůbec nesmířili a že chodí střílet načerno. (Delibes, Miguel: Diario de un cazador) - ...en los milenios que los hombres **llevan pensando y desviviéndose**. ...v průběhu tisíciletí, po které lidé myslí a chřadnou. (Vila-Matas, Enrique: Bartleby y compañía) - ...me extrañaba que no se hubiera dado cuenta en los dos años que **llevamos viviendo** juntos. ...se divím, že si toho nevšimla za ty dva roky, co žijeme spolu. (Almodóvar, Pedro: Patty Diphusa y otros textos) - ...que **lleva bebiendo** té a granel toda su vida. ...který pije po celý život jenom obyčejné čaje. (Sanmartín Fenollera, Natalia: El despertar de la señorita Prim) - Lo **llevas colgando**. Visí ti z poklopce. (Bolaño, Roberto: Los detectives salvajes) - En los meses que **llevas trabajando** aquí... Za tu dobu, co tady pracuješ... (Arenas, Reinaldo: El portero) - Además, **lleva soñando** durante más de un año con su nuevo país. Kromě toho už víc než rok sní o své nové zemi. (Moro, Javier: Pasión india) - **Llevo pensando** en esto varios días, en lo lista que eres... V posledních dnech přemýšlím o tom, jak jsi chytrá... (Etxebarria, Lucía: Amor, curiosidad, prozac y dudas) - **Llevo almacenando** material desde hace dos semanas.... Mám v zásobě materiál nasbíraný za dva týdny.... (Tusset, Pablo: Lo mejor que le puede pasar a un cruasán) - ¿Cuánto tiempo **lleva haciendo** eso? Jak dlouho už se tím zabýváte? (Pérez-Reverte, Arturo: La piel del tambor) - En el tiempo que **llevo viajando** por este mundo virgen, ... - Za celou dobu, co cestuji*

po tomto panenském světě,... (Carpentier, Alejo: *Los pasos perdidos*) - ...la misma fragancia que **lleva usando** durante años... ...stejný parfém, jaký používá už léta... (Etxebarria, Lucía: *Beatriz y los cuerpos celestes*) - ...repite lo mismo que **lleva diciendo** desde la mañana... ...opakuje stále to, co říká už od rána... (Delibes, Miguel: *Cinco horas con Mario*)

Zajímavý je i případ, kdy autor přeložil větu, jejíž součástí byla vazba *llevar* + *gerundium* tzv. modulací.

...hay que pensar que no **lleva viviendo** en la casa más que dos días... Nesmíme zapomínat, že se do bytu nastěhovala teprve přede dvěma dny... (Cela, Camilo José: *La Colmena*)

V jednom případě se u originálu, který byl v přítomném čase, v překladu objevil minulý čas.

...si ésta **lleva durando** tiempo... ...pokud strádání trvalo dlouho... (Marías, Javier: *Todas las almas*)

Vazba je hojně užívána i v imperfektu, kde buď vyjadřuje děj, který probíhal v minulosti anebo děj, který začal probíhat někdy v minulosti a stále ještě trvá. V českém překladu to v některých případech můžeme vyřešit použitím přítomného času.

¿Cuánto tiempo **llevaba descansando**? Jak dlouho už tu asi takhle leží? (Vargas Llosa, Mario: *Guerra del fin del mundo*) - ...y se la **llevaba volando**... ...a unáśel ji... (Allende, Isabel: *La ciudad de las bestias*) - ...pero en el tiempo que **llevaban saliendo** juntos al mar... ...ale za tu dobu, co vyjžděli na moře společně... (Pérez-Reverte, Arturo: *La reina del sur*) - ...que **llevaba aguardando** quién sabía cuánto tiempo... ...na koho kdovíjak dlouho čekala.... (Marías, Javier: *Corazón tan blanco*) - ...en los muchos meses que **llevaba persiguiendo** al hombre... ...na ty dlouhé měsíce, kdy jsem pátral po muži... (Cercas, Javier: *Soldados de Salamina*) - ...su padre se la **llevaba corriendo** entre los árboles. ...otec s ní běžel do lesa. (Vargas Llosa, Mario: *El sueño del celta*) - Cuando ya **llevaban hablando** una hora y media... Když už protelefonovali hodinu a půl... (Bolaño, Roberto: *2666*) - ...ya **llevaba caminando** el rato suficiente... ...Šel už dost dlouho... (Cercas, Javier: *Soldados de Salamina*) - ...los científicos **llevaban esperando** desde hacía años... ...vědci čekali už léta...

(Moro, Javier: *El sari rojo*) - ...en todo el tiempo que **llevaba trabajando** a sus órdenes... ...po celou dobu, co pod ním slouží... (Vargas Llosa, Mario: *¿Quién mató a Palomino Molero?*) - ...que **llevaban luchando** sin tregua desde los tiempos de la conquista... ...kteří neúnavně bojovali už od počátku dobývání Ameriky... (Allende, Isabel: *Retrato en sepia*) - ...a los años que **llevaba sirviendo** al Consejero... ...všechna ta léta, která už slouží Rádci... (Vargas Llosa, Mario: *Guerra del fin del mundo*) - ...en los veinticinco años que **llevaba enseñando** su arte... ...že za pětadvacet let, co vyučuje svému umění...(Allende, Isabel: *El Zorro*) - ...durante los cuatro meses que **llevaban recorriendo** esos mares... ...po celé čtyři měsíce brázdění jižních moří... (Coloane, Francisco: *Tierra del Fuego*) - ...**llevábamos hablando** más de dos años... ...už jsme spolu chodili přes dva roky... (Delibes, Miguel: *Cinco horas con Mario*) - ...que **llevaba manteniendo** con el pueblo de la India en las dos últimas décadas. ...které vedla s lidem Indie v posledních dvou desetiletích. (Moro, Javier: *El sari rojo*) - ...cuando el poli ya **llevaba viniendo** regularmente un par o tres de veces a la semana... ...když policajt přicházel víceméně pravidelně dvakrát nebo třikrát týdně... (Marsé, Juan: *Rabos de lagartija*)

Nabízí se i možnost v překladu použít podstatné jméno.

*Por primera vez en los veintisiete años interminables que **llevaba esperando**... Poprvé za sedmadvacet nekonečných let **čekání**...* (García Márquez, Gabriel: *El amor en los tiempos del cólera*)

V případech, kdy zůstalo sloveso *llevar* ve formě infinitivu, byl překlad řešen použitím podstatného jména.

*...que para mi supone **llevar escribiendo** casi sin parar desde hace cuatro meses... ...kterým je pro mne téměř nepřetržité **psaní** po celé čtyři měsíce...* (Cela, Camilo José: *La familia de Pascual Duarte*)

Ve všech případech, kdy byl ve španělštině použit minulý čas dokonavý, byla minulost vyjádřena i v češtině.

*...se lo **llevaron arrastrando** cadenas. ...odvedli ho v řetězech.* (García Márquez, Gabriel: *El amor en los tiempos del cólera*) - *Apenas logró someterlo, y se lo **llevó pataleando** dentro de un saco de fique. Stěží se jí podařilo vecpat ji do sisalového pytle, kde sebou celou cestu zmítala.* (García Márquez, Gabriel: *Memoria de mis putas*)

tristes) - ...**me llevó corriendo** cerro abajo, hacia la luz. ...*běžel se mnou dolů za světlem.* (Allende, Isabel: *Paula*) - *La llevaron arrastrando* los pies en las tinieblas hasta un automóvil... *Potmě ji šouravým krokem vyvedli k autu...* (García Márquez, Gabriel: *Noticia de un secuestro*) - ...*se lo llevó rodando* a plena vista de los criados...
...*odkutálel ho pryč přímo před zraky sloužících...* (Allende, Isabel: *El Zorro*)

Jak už bylo řečeno, v korpusu se objevil i případ slovesa *llevar* ve formě subjunktivu imperfekta a ve složeném čase.

...*o quizá el tiempo que llevara ejerciendo...* ...*nebo možná za tu dobu, kdy takto pracovala...* (Marías, Javier: *Mañana en la batalla piensa en mí*)

...*se la había llevado volando* por el mar. ...*unášel je směrem k moři.* (García Márquez, Gabriel: *El amor en los tiempos del cólera*)

Přítomný čas	✓
Imperfektum	✓
Minulý čas dokonavý	✓
Složené časy	✓
Infinitiv	✓
Subjunktiv	×
Subjunktiv imperfekta	✓
Budoucí čas	×
Kondicionál	×
Imperativ	×

Tabulka č. 7 – Výskyt *llevar* + gerundium v jednotlivých časech a způsobech

2.6 Andar + gerundium

Z teoretické části je zřejmé, že tato vazba vyjadřuje děj, který probíhá po částech a je vykonávaný v dílčích intervalech. Zároveň může sloužit jako prostředek pro vyjádření průběhu, který je spojen s častostí. V některých případech může popisovat opakující se děj, hlavně ve spojení se slovesem *decir*, což někteří autoři uvádí i jako jedinou možnost, kdy tato vazba může vyjádřit opakování (Fente Gómez, 1983). Často ji můžeme vidět v kombinaci s předložkou *por* a se slovesy vyjadřujícími nějakou náhodnou, chvilkovou, případně příležitostnou akci. Existují i kontexty, ve kterých zobrazuje negaci či marnost a nevhodnost akce. Podobá se vazbě *estar + gerundium* a můžeme na ni nahlížet více způsoby. Buď se zaměřujeme na část akce, avšak ne na začátek a konec; na návyk podmětu; nebo na celou akci, a to jak na začátek, tak na konec. Vazbu můžeme užít ve všech časech, s tím že kladnou formu imperativu nepoužijeme, pokud nechceme vyjádřit pokárání.

V InterCorpu v9 bylo nalezeno 439 výsledků. Naprostá většina byla v přítomném čase a imperfektu. Poměrně v dosti případech sloveso *andar* zůstalo v infinitivu. Případů, kdy bylo sloveso *andar* v budoucím čase, ve složených časech, v subjunktivu a imperativu už nebylo mnoho.

V přítomném čase, imperfektu, minulém čase dokonavém a ve složených časech má tato vazba velice podobný význam jako *estar + gerundium* a označuje děj, který není dokončen, což si můžeme ukázat i na následujících příkladech, kde se nám podoba s *estar + gerundium* skutečně potvrzuje. Nejprve se zaměříme na případy v přítomném čase.

*...que tú me **andas buscando**. ...že mě hledáš. (Allende, Isabel: Eva Luna) - ...a veces **ando paveando o volando bajo**... ...někdy **mám hlavu v oblacích nebo jsem zase na dně**... (Zúñiga Pavlov, Jorge: Stehovani) - *Un poco que **anda dando** vueltas... Jen se mi zdá, že **chodíte** dokolečka... (Cortázar, Julio: Los premios) - ...que les **andas mirando y auscultando**... ...abys je **proklepával a vyšetřoval**... (Unamuno, Miguel de: Abel Sánchez) - *En realidad, **ando cazando** a la Muerte. Ve skutečnosti se **snažím polapit** Smrt. (Allende, Isabel: Inés del alma mía). - que el ladrón que **anda buscando**... ...že, zloděj, kterého **hledá**... (Allende, Isabel: Hija de la fortuna) - ...que nos **anda siguiendo**... ...který nás **stále doprovází**... (Allende, Isabel: Inés del alma mía) - **Andan publicando** panfletos indecentes... **Uveřejňují** buřičské pamflety... (Allende, Isabel:***

Casa de los espíritus) - ...si lo que **andas buscando** es que te pille el tranvía... ...jestli ti **jde** o to, aby tě přejela tramvaj... (*Marsé, Juan: Caligrafía de los sueños*) - ..Si eso es lo que usted **anda buscando**... Jestli vám **jde** o tohle... (*Bolaño, Roberto: El Tercer Reich*) - ...que **andan ajusticiando** a tanta gente o **llevándosela** a su milicia... ...co **popravujou** tolik lidí nebo si je **odvádějí** do oddílu... (*Vargas Llosa, Mario: Lituma en los Andes*)

Překlad vazby *andar* + *gerundium* v imperfektu byl vyřešen užitím minulého nebo přítomného času.

...**andaba tratando** de probar la existencia... ...**se pokoušel** dokázat existenci... (*García Márquez, Gabriel: Cien años de soledad*) - ...**andaba mirando** al suelo... ...**koukal se** do země... (*Etxebarria, Lucía: Beatriz y los cuerpos celestes*) - ...como **andaban murmurando** los guardias. ...jak policie **potají rozhlašovala**. (*Allende, Isabel: Eva Luna*) - ...que era yo el que **andaba husmeando** en Guillamet? ...že v Guillametově **čmuchám** já? (*Tusset, Pablo: Lo mejor que le puede pasar a un cruasán*) - ...supo que lo **andaban rastreando**... ...se dozvěděl, že se na něj někdo **vyptává**... (*Sacheri, Eduardo: La pregunta de sus ojos*) - ...que **andaba ofreciendo** enviarles las bicicletas a Cuba... ...kterej **nabízal** Kubáncům... (*Zúñiga Pavlov, Jorge: La Casa Blú. Historias del bajomundo latinoamericano*) - En seguida comprendí que lo que **andaba buscando**... Okamžitě jsem se dovtípl, že to, **co hledá**... (*Mariás, Javier: Todas las almas*) - ...siempre **andaba preguntando**... ...se neustále **ptal**... (*Cunqueiro, Álvaro: Un hombre que se parecía a Orestes*) - ...el crecido número de policías que **andaban pululando**... ...značný počet policistů , kteří **se tam hemží**... (*Sacheri, Eduardo: La pregunta de sus ojos*) - ... **andaba trasteando** con el mando a distancia... ...**začal rámusit** s dálkovým ovladačem... (*Tusset, Pablo: Lo mejor que le puede pasar a un cruasán*) - ...porque **andaba sirviendo** a los invitados en la Casa Grande... ...protože **obsluhovala** hosty v Panském domě... (*Delibes, Miguel: Los santos inocentes*)

Oproti imperfektu ve větách s minulým časem dokonavým figurovala často doba, po kterou děj probíhal (*celý den, po mnoho dní, už celé týdny, až do pěti, chvíli*). V českém překladu byl stejně jako u imperfekta většinou použit minulý čas, objevil se ale i případ, kdy se v překladu nacházela přítomnost: *Que durante semanas **anduve dando** vueltas por aquí. Že už celé týdny **brousím** tady kolem.* (*Sábato, Ernesto: Abaddón el exterminador*).

*Todo el día **anduve rumiando** lo sucedido... Celý den jsem **přemítal**, co se mi stalo... (Sábato, Ernesto: *Abaddón el exterminador*) - Muchos días **anduve vagando** de un lado para otro. Po mnoho dní jsem **bloudila** z místa na místo. (Allende, Isabel: *Eva Luna*) - ...**anduve corriendo** el cárabo... ...**honil jsem** kalouse... (Delibes, Miguel: *Los santos inocentes*) - ...que por allí **anduvieron pariendo** mestizos güerejos... ...a **rodily** světlovlasé míšence... (Fuentes, Carlos: *La muerte de Artemio Cruz*) - ...como si le **anduvieran volando** por la memoria retratos suyos... ...jako by mu paměti **létaly** jeho různé podoby... (Cunqueiro, Álvaro: *Un hombre que se parecía a Orestes*) - **Anduvimos corriendo** calles hasta las cinco... Až do pěti **jsme ho sháněli** po ulicích... (Delibes, Miguel: *Diario de un cazador*). Me **anduvo contando** que... - **Vyprávěl** mi, že... (Delibes, Miguel: *Diario de un cazador*) - Me agarró las manos y **anduvo llorando** un rato abrazada a ellas. Chytila mě za ruce a **plakala** mi do nich. (Delibes, Miguel: *Diario de un cazador*) - Creo que Presutti lo **anduvo buscando**. Mám dojem, že ho Presutti **šel hledat**. (Cortázar, Julio: *Los premios*) - La madre **anduvo llorando** un rato, agarrada al quicio de la puerta. Matka se nemohla odtrhnout od prahu a chvíli **si tam poplakala**. (Delibes, Miguel: *Diario de un cazador*)*

*Por ahí **habían andado hablando** de la película... Tady si **povídali** o tom filmu... (Cortázar, Julio: *Los premios*) - ...**habría andado fastidiando** a Clark Gable y no a mí. ...to **by** aspoň místo mě **otravovala** Clarka Gablea. (Pérez-Reverte, Arturo: *El Club Dumas*) - Era eso, claro, lo que yo **había andado buscando**, y ahora la tenía Hugo. Právě ji **jsm** tak dlouho **hledal** – jenže už patřila Hugovi. (Benedetti, Mario: *Gracias por el fuego*) - En casa **he andado preparando**... Doma **jsm si připravoval**... (Delibes, Miguel: *Diario de un cazador*) - ...después de **haber andado persiguiendo** todo el día... ...potom, co celý den **proháněli**... (Roa Bastos, Augusto: *Yo el supremo*) - ...cuántos millones de años **habría andado vagabundeando** por el cosmos... ...kolik miliónů let **musel bloudit** vesmírem... (Roa Bastos, Augusto: *Yo el supremo*)*

Případ s imperativem byl v korpusu nalezen pouze jeden, a to v záporné podobě.

*...no **andes buscando** por ahí, como hiciste anoche... ho tam **nehledej** jako včera večer... (Marsé, Juan: *Rabos de lagartija*)*

V budoucím čase byly případy tři a budoucnost byla samozřejmě zachována i v českém překladu.

...siempre **andaré buscando** alguien... ...vždycky **bude hledat** někoho... (Marsé, Juan: *Caligrafía de los sueños*) - ...todos **andarán diciendo**... ...všichni **budou říkat**... (Vargas Llosa, Mario: *La casa verde*) - ... **andaré vagando** sin rumbo... ...**bude se potloukat** bez cíle ... (Allende, Isabel: *Hija de la fortuna*)

A v poměrně dosti případech bylo sloveso *andar* zachováno v infinitivu. Důvodů bylo více, jedním z nich je například kombinace perifráze *andar* + *gerundium* s jinou perifrází (*hay que* + *infinitiv*, *poder* + *infinitiv*, *tener que* + *infinitiv*).

...*tampoco se va a andar cuidando* toda la vida... ...*prece se nebude celý život mít na pozoru* (Sacheri, Eduardo: *La pregunta de sus ojos*) - ...*no estaban en edad de andar tirando* el dinero por ahí... ...*nemají věk na to, aby takhle rozhazovali* peníze (Bolaño, Roberto: 2666) - ...*y eché a andar arrastrando* los pies con aire de pato herido... ...*jsm se odploužila* pár kroků chůzí chromého kačera (Allende, Isabel: *Paula*) - ...*me hace andar saltando* del principio al fin y del fin a los principios... ...*přeskakují* ze začátku na konec a od konce na začátek... (Cela, Camilo José: *La familia de Pascual*) - *Hay que andarse defendiendo*. Tam se musíš pořád jen **bránit**. (Vargas Llosa, Mario: *La casa verde*) - *Es como andar cargando* el santo sepulcro... *To je jako nést* Boží tělo... (García Márquez, Gabriel: *El coronel no tiene quien le escriba*) - ...*no se puede andar escogiendo* mucho. ...*nemůže si moc vybírat*. (Chaviano, Daína: *El hombre, la hembra y el hambre*) - *Todavía no se te quita lo de andar criticando* gente. - *Ještě jsi nepřestal urážet* lidi. (Rulfo, Juan: *Llano en llamas. Pedro Páramo*) - ...*que no nos permitas andar tanteando* en la oscuridad... ...*nedovol, abychom tápali* ve tmě... (Allende, Isabel: *Inés del alma mía*) - *Éstas no son horas de andar pensando* en matrimonios. - *Ted' není doba myslet* na vdavky. (García Márquez, Gabriel: *Cien años de soledad*). - *No tendría que andar mendigando* a mercaderes y contrabandistas... *Nemusel bych žebrat* u kramářů a podloudníků... (Roa Bastos, Augusto: *Yo el supremo*)

Případů v přítomném subjunktivu korpus vyhledal deset. V jednom z případů bylo od překladu vazby upuštěno: *Usted cumpla puntualmente sus compromisos y no se ande adelantando* a lo que pueda pasar. *Vy plníte své závazky přesně a ne zadlužíte se*. (Fuentes, Carlos: *La muerte de Artemio Cruz*)

...*mejor no anden dando* ese espectáculo indecente en la vía pública... *Radši se moc neproducírujte* po venku s tím vaším vrkáním... (Vargas Llosa, Mario: *Lituma*)

en los Ande) - ...no hay necesidad de que yo te **ande haciendo** señas... ...a tak ti nemusím nic **říkat**... (Cortázar, Julio: Rayuela) - Esta vez no quiero que te me **andes equivocando**. Nechci, abys zase něco **popletl**. (Fuentes, Carlos: Gringo viejo) - ...pero que no **ande diciendo** putas a mis mujeres. ...ale a' tady **neříká** mým ženám kurvo. (Vargas Llosa, Mario: La ciudad y los perros) - Mientras esta fígona **ande merodeando** cerca... Zatímco ta čmuchalka **brousí** kolem... (Marsé, Juan: Caligrafía de los sueños) - No me gusta que ese sujeto **ande vagando** por ahí armado. Nelíbí se mi, že se ten člověk **potuluje** po městě ozbrojený. (Sepúlveda, Luis: La sombra de lo que fuimos) - ...jy cuidado no **ande reclamando** mucho... ...a a' si dá pozor, aby se ho moc **nedožadoval**... (Carpentier, Alejo: El arpa y la sombra) - Mirá, no es que yo **ande buscando** que me caiga un refusilo en la cabeza... Ne že **by** mi **šlo** o to, aby mi do hlavy sjel blesk... (Cortázar, Julio: Rayuela) - No quiero jefe idiota ni altanero que **ande dando** trancos de bufón. Nechci žádného idiotského nebo nafoukaného velitele, který **poskakuje** jako šašek. (Roa Bastos, Augusto: Yo el supremo)

Byly objeveny i příklady, kdy bylo užito sloveso andar v subjunktivu imperfekta a v kondicionálu.

... si **anduviera adoptando** poses... ... kdyby **předváděla** pózy... (Pérez-Reverte, Arturo: La carta esférica) - ...mi abogada **andaría apelando**... ...moje obhájkyňe **by se odvolávala**... (Silva, Lorenzo: La flaqueza del bolchevique)

Jak už bylo několikrát řečeno, podle teorie tato vazba se spojení se slovesem *decir*, vyjadřuje opakování. Ve španělské beletrii, kterou korpus analyzuje, bylo nalezeno 23 výsledků, kdy byla vazba ve slovesem *decir* užita. Ve většině případů skutečně vyjadřovala opakování, ale samozřejmě zaleží na tom, v jakém čase byla vazba užita. V českých překladech to bylo vyřešeno následovně: *říká se, už mi to říkala několikrát, co si lidé povídají, to přece říká každý, pořád říká, odřikávají, tohle se teď povídá, po ulicích tvrdil, hovoří, co to říká, vykládá při každé příležitosti, co řek', jak tu říká spousta lidí, proč to všichni svalujou, kdo tady říká, říkají, všude rozhlašovat, co se říká po ulicích, tvrdil, taky se povídá, a' tady neříká, co si lidé povídají, všichni budou říkat*.

Zajímavé je ovšem, že v 92 případech byla vazba užita se slovesem *buscar*. Ve většině případů si sloveso *buscar* zachovalo svůj původní význam hledat, avšak vyskytlo se 5 případů, kdy mělo sloveso *buscar* význam jako *jít někomu o něco*.

...no es que yo **ande buscando**... Ne že **by mi šlo** o to... (Cortázar, Julio: Rayuela)
 - ...no sé lo que **anda buscando**... ...nevím, o co mu **jde**... (Marsé, Juan: Rabos de lagartija) - ...ya sé lo que **anda buscando**... ...už vím, oč vám **jde**... (Bioy Casares, Adolfo: La invención de Morel) - Si eso es lo que usted **anda buscando**... Jestli vám **jde** o tohle... (Bolaño, Roberto: El Tercer Reich) - ...si lo que **andas buscando**... ...jestli ti **jde** o to... (Marsé, Juan: Caligrafía de los sueños)

Přítomný čas	✓
Imperfektum	✓
Minulý čas dokonavý	✓
Složené časy	✓
Infinitiv	✓
Subjunktiv	✓
Subjunktiv imperfekta	✓
Budoucí čas	✓
Kondicionál	✓
Imperativ	✓

Tabulka č. 8 – Výskyt *andar* + *gerundium* v jednotlivých časech a způsobech

ZÁVĚR

Bakalářská práce *Opisné slovesné vazby vyjadřující průběh slovesného děje* se zabývá problematikou durativních perifrází. Je zkoumána z pohledu českých gramatik od Sylvy Hamplové (1998), Valeria Báeze San José (1999), Jiřího Černého (2008), Bohumila Zavadila a Petra Čermáka (2010) a z pohledu španělských gramatik Leonarda Goméze Torrega (1998), Emilia Alarcose Lloracha (1999), Rafaela Fente Gómeze (1983), Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011) a Luise Garcíi Fernandéze (2006). Autoři gramatik se shodují na tom, že k vytvoření perifráze je třeba zkombinovat sloveso pomocné (*verbo auxiliar*)⁶, které je důležitým nositelem gramatických kategorií se slovesem plnovýznamovým (*verbo auxiliado, principal, pleno*), které je naopak nositelem významu. Sloveso plnovýznamové se ve větě nachází ve formě neurčitých slovesných tvarů (*infinitiv, gerundium, participium*). Vazby autoři klasifikují buď jako opisné slovesné vazby s infinitivem, gerundium a participiem, anebo podle významu na opisné slovesné vazby modální a na ty s různými povahami slovesného děje. Luise García Fernández je řadí podle abecedy. Opisné slovesné vazby, neboli perifráze, lze rovněž označit jako premorfologické útvary či komplexní predikáty (Čermák a Zavadil, 2010).

Samotné jádro práce tvoří opisné slovesné vazby durativní: *estar + gerundium, venir + gerundium, ir + gerundium, seguir + gerundium / continuar + gerundium / proseguir + gerundium, llevar + gerundium a andar + gerundium*. Jak jsme se dozvěděli v praktické části nejvíce frekventovanou durativní perifrází ve španělské beletrii je vazba *estar + gerundium*. InterCorp v9 vyhledal 9 562 výskytů, kdy bylo sloveso *estar* zkombinováno s jiným slovesem ve tvaru gerundia.⁷ Stejně jako u všech ostatních durativních perifrází bylo nejvíce výskytů uvedeno v přítomném čase a imperfektu. Vazba *estar + gerundium* vyjadřuje děj, který probíhá anebo probíhal. Okamžik, kdy začal probíhat, může a nemusí být vymezen. Může vyjádřit i postupnou změnu v ději a někdy bývá i součástí tzv. incidenčního vztahu, který je ve španělské literatuře běžný. Vazbu lze kombinovat s ostatními perifrázemi a je možné ji užít ve všech časech. Druhý nejčastější výskyt jsme zaznamenali u vazby *seguir*

⁶ Báez San José (1999) a Jiří Černý (2008) informují o kombinaci polopomocného slovesa a neurčitého slovesného tvaru.

⁷ Abychom byli přesnější, je třeba uvést, že číslo, které korpus vyhledal, představovalo celkový počet kombinací slovesa *estar* a jiného slovesa ve formě gerundia. Po bližším zkoumání však bylo zjištěno, že ne vždy se jedná o durativní perifrázi. V některých případech šlo jen o kombinaci tvou plnovýznamových sloves, kdy to druhé mělo tvar gerundia. Stejně tak tomu bylo u ostatních perifrází.

+ *gerundium* (3 389). Vazba je svým významem podobná *volver a + infinitiv* s jediným rozdílem, že děj u *seguir + gerundium* nebyl přerušen. Vazba tedy poukazuje na děj jako na pokračující. U překladů si čeští překladatelé často pomáhali adverbii *dál, pořád, stále*. Opět byly nalezeny případy kombinací s jinými vazbami a vazbu lze užít ve všech časech. U *ir + gerundium* bylo vyhledáno 3 358 výsledků. Děj, který je vyjádřen touto vazbou, se rozvíjí postupně do budoucnosti. V českých překladech často figurovala adverbia *postupně, pomalu, stále více, pozvolna*. V některých kontextech je vazba podobná *empezar a + infinitiv*. Autoři u této vazby poukazovali i na skutečnost, že některá slovesa (*ver, tirar*) mohou mít jiný význam, pokud se spojí se slovesem *ir*. Užítí dalších vazeb už nebylo tak časté. U kombinace *andar + gerundium* bylo zaznamenáno 439 příkladů. Vazba se podobá *estar + gerundium*, ale děj, který představuje, probíhá po částech. Může vyjádřit i opakování, a to především ve spojení se slovesem *decir*. Můžeme ji použít, i pokud chceme vyjádřit negaci. Užívá se ve všech časech. *Venir + gerundium* se vyskytlo ve 237 případech, ale po bližším zkoumání bylo opět zjištěno, že ne vždy se jedná o perifrázi. Vazba se nejčastěji užívá jakožto prostředek pro vyjádření děje probíhajícího od minulosti, opakujícího se a trvajícího do určitého okamžiku. V Latinské Americe má vazba význam terminativní. U kombinace *continuar + gerundium*, téměř synonymní s *seguir + gerundium*, korpus nabídl 229 výsledků, z čehož vidíme, že se vazba oproti *seguir + gerundium* neužívá ani zdaleka tak často. Z teoretické části víme, že je považována za více formální. Mezi nejméně frekventované durativní vazby patří jednoznačně vazba *llevar + gerundium*. Kombinací *llevar + gerundium* bylo vyhledáno 61, ale ve dvanácti případech se o perifrázi nejednalo. Vazba informuje o právě probíhajícím ději a ve většině případů bývá doba, kdy je děj uskutečňován, nějak explicitně vymezena. U této vazby jako u jediné byl zaznamenán rozchod mezi teorií a praxí. Teorie říká, že vazbu nelze použít v minulém čase dokonavém, imperativu a ve složených časech. Ve španělské beletrii byla v pěti případech vazba užita v minulém čase dokonavém a v jednom případě i ve složeném čase. Za nejméně užívanou durativní perifrázi nyní můžeme považovat vazbu *proseguir + gerundium*, jejíž význam se neliší od *seguir + gerundium* a *continuar + gerundium*. Teorie nám říká, že její užití je spíše knižní, a proto by se dalo očekávat, že v korpusu bude více případů. Kombinací *proseguir* a *gerundia* korpus vyhledal pouze 27.

Z této práce vyplývá, že ve španělské beletrii se nejčastěji setkáváme s vazbou *estar + gerundium*, *seguir + gerundium* a *ir + gerundium*. Čeští překladatelé španělské beletrie si u překladů pomáhají užitím adverbii.

RESUMÉ

Esta tesis, que se llama *Opisné slovesné vazby vyjadřující průběh slovesného děje*, trata de un tema de perífrasis verbales de duración. Está dividida en dos partes.

La primera parte corresponde a la teórica y nos informa sobre la teoría de perífrasis desde el punto de vista de autores checos y españoles. Han sido utilizadas las gramáticas de Sylva Hamplová (1998), Valerio Báez San José (1999), Jiří Černý (2008), Bohumil Zavadil a Petr Čermák (2010), Leonard Gómez Torrego (1998), Emilio Alarcos Llorach (1999), Rafael Fente Gómez (1983), Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011) y Luis García Fernández (2006). Las perífrasis verbales podemos definirlas como las combinaciones / las construcciones de verbos auxiliados / principales / plenos y verbos auxiliares. Ambos verbos tienen su función específica. Verbos auxiliados / principales / plenos conservan su pleno significado y aparecen en forma no personal (infinitivo, gerundio, participio), mientras verbos auxiliares portan las categorías gramaticales. Es importante que las perífrasis sean distinguidas de las construcciones sintácticas de dos verbos auxiliados / principales / plenos, cuando uno de verbos lleva una forma de gerundio.

En español existen muchos tipos de perífrasis verbales, pero esta tesis se dedica a las de duración: *estar + gerundio*, *venir + gerundio*, *ir + gerundio*, *seguir + gerundio / continuar + gerundio / proseguir + gerundio*, *llevar + gerundio* y *andar + gerundio*. La perífrasis *estar + gerundio* muestra la acción en su transcurso. *Venir + gerundio* muestra la acción que se desarrolla gradualmente desde un período de tiempo pasado hasta el momento al que nos referimos. *Ir + gerundio* expresa la acción desarrollada gradual y lentamente, *seguir + gerundio / continuar + gerundio / proseguir + gerundio* tienen el valor continuativo y se parecen a la perífrasis *volver a + infinitivo*, pero a diferencia de *volver a + infinitivo*, la acción no fue pausada. *Llevar + gerundio* muestra el transcurso de la acción de un **desde...hasta** y muchas veces exige una expresión de duración del tiempo de la acción. *Andar + gerundio* indica la frecuencia y muestra la acción que se desarrolla con interrupciones. Estos son sólo los ejemplos de significados de perífrasis durativas porque ellas conservan varios significados y esta tesis los analiza. Se dedica a la característica, el uso en oración y el uso en tiempos y modos.

La segunda parte corresponde a la práctica y examina el uso de perífrasis durativas en la ficción española. Para elaborar esta parte me he servido del corpus paralelo Intercorp v9. Es importante decir que en muchas veces el Intercorp no ha encontrado las perífrasis, sólo las combinaciones de dos verbos (uno en la forma de gerundio) con significados plenos que tienen que ser distinguidos de perífrasis. La parte trata de la problemática de traducción a la lengua checa y podemos ver a menudo el uso de adverbios en traducciones checas. La parte también analiza los tiempos y modos en los que la perífrasis ha sido encontrada. Se dedica a frecuencia de perífrasis en la ficción española. *Estar + gerundio*, *seguir + gerundio* y *ir + gerundio* pueden ser consideradas como las perífrasis más frecuentes, mientras *venir + gerundio*, *continuar + gerundio* / *proseguir + gerundio*, *llevar + gerundio* y *andar + gerundio* no se utilizan tan a menudo.

BIBLIOGRAFIE

ALARCOS LLORACH, Emilio. Gramática de la lengua española. Madrid: Espasa-Calpe, 1999. Nebrija y bello. ISBN 84-239-7916-4.

BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, Jana KRÁLOVÁ-KULLOVÁ a Josef DUBSKÝ. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999. ISBN 80-7238-054-0.

ČERNÝ, Jiří. *Morfología española*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2153-7.

FENTE GÓMEZ, Rafael. Perífrasis verbales. Madrid: EDI-6, 1983. ISBN 8485786661.

GARCÍA FERNÁNDEZ, Luis. a Ángeles. CARRASCO GUTIÉRREZ. Diccionario de perífrasis verbales. Madrid: Gredos, c2006. ISBN 842492794X.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo. a Elsa. AGUIAR. Gramática didáctica del español. Madrid: Ediciones SM, 1998. ISBN 8434854406.

HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Vyd. 4., dopl. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0552-8.

Nueva gramática de la lengua española. Madrid: Espasa Libros, 2011. ISBN 9788467033212.

ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1641-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE

<http://wiki.korpus.cz/doku.php/start>

Oficiální stránky wiki Českého národního korpusu

Čermák, P. – Vavřín, M.: Korpus InterCorp – španělština, verze 9 z 9. 9. 2016. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2016. Dostupný z WWW:

<http://www.korpus.cz>

PŘÍLOHY

Tabulka č. 1 - Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Sylvie Hamplové (1998)

Opisné slovesné vazby s infinitivem	Ir a + inf.
	Echar a + inf.
	Ponerse a + inf.
	Comenzar por + inf.
	Empezar por + inf.
	Principar por + inf.
	Acabar por + inf.
	Acabar de + inf.
	Volver a + inf.
	Tener que + inf.
	Haber que + inf.
	Haber de + inf.
	Deber de + inf.
Estar por + inf.	
Opisné slovesné vazby s gerundiem	Estar + ger.
	Ir + ger.
	Venir + ger.
	Seguir + ger.
	Continuar + ger.
Opisné slovesné vazby s přičestím	Estar + přičestí
	Tener + přičestí

Tabulka č. 2 - Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Valeria Báeze San José (1999)

Opisné slovesné vazby s infinitivem	Ir a + inf.
	Volver a + inf.
	Estar por + inf.
	Estar a punto de + inf.
	Ponerse a + inf.
	Echarse a + inf.
	Romper a + inf.
	Acabar de + inf.
Opisné slovesné vazby s gerundiem	Estar + ger.
	Ir + ger.
	Seguir + ger.
	Venir + ger.
	Andar + ger.
	Llevar + ger.
	Empezar + ger.
	Acabar + ger.
Opisné slovesné vazby s participiem	Tener + part.
	Estar + part.
	Quedar + part.

Tabulka č. 3 - Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Jiřího Černého (2008)

Opisné slovesné vazby modální (<i>modales</i>)	Poder + inf.
	Querer + inf.
	Saber + inf.
	Tener que + inf.
	Deber + inf.
	Deber de + inf.
	Haber de + inf.
	Hay que + inf.
Opisné slovesné vazby se slovesným dějem (<i>referidas a la acción verbal</i>)	Ponerse a + inf.
	Empezar a + inf.
	Echase a + inf.
	Comenzar a + inf.
	Estar para + inf.
	Estar a punto de + inf.
	Comenzar por + inf.
	Terminar por + inf.
	Soler + inf.
	Volver a + inf.
	Llegar a + inf.
	Dejar de + inf.
	No dejar de + inf.
	Seguir + ger.
	Continuar + ger.
	Llevar + ger.
Tener + part.	

Tabulka č. 4 – Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Petra Čermáka a Bohumila Zavadila (2010)

Opisné slovesné vazby modální			Poder a + inf.
			Querer + inf.
			Deber + inf.
			Tener que + inf.
Opisné slovesné vazby s fázovými významy povahy slovesného děje	Ingresivní	Inminentní ingresivnost	Estar por + inf.
			Estar para + inf.
			Estar a punto de + inf.
		Dispozitivní ingresivnost	Ir a + inf.
		Iniciální ingresivnost	Empezar a inf.
			Comenzar a inf.
			Principiar a inf.
			Ponerse a inf.
			Echar a inf.
			Romper a inf.
			Entrar a inf.
			Pasar a inf.
			Largarse a inf.
			Coger a inf.
			Agarrar a inf.
			Darse a inf.
			Meterse a inf.
			Lanzarse a inf.
			Arrojarse a inf.
		Soltarse a inf.	
		Precipitarse a inf.	
		Inceptivní ingresivnost	Empezar por + inf.
			Comenzar por + inf.

			Principiar por + inf.	
Durativní	Globální durativnost		Coger y + neřinitní tvar věcněvýznamového slovesa	
			Tomar y + neřinitní tvar věcněvýznamového slovesa	
			Agarrar y + neřinitní tvar věcněvýznamového slovesa	
			Ir y + neřinitní tvar věcněvýznamového slovesa	
			Venir y + neřinitní tvar věcněvýznamového slovesa	
			Llegar y + neřinitní tvar věcněvýznamového slovesa	
			Salir + ger.	
	Parciální durativnost		Estar + ger.	
			Venir + ger.	
			Ir + ger.	
			Seguir + ger.	
			Llevar + ger. Andar + ger.	
	Terminativní	Cessativní terminativnost		Dejar de + inf.
				Cesar de + inf.
			Parar de inf.	
Egresivní terminativnosti			Acabar de + inf.	
			Venir de + inf.	

		Konkluzivní terminativnosti	Terminar de + inf.		
			Acabar de inf.		
			Concluir de + inf.		
		Finitivní terminativnosti	Terminar por + inf.		
			Acabar por + inf.		
		Konsumativní terminativnosti	Venir a + inf.		
			Llegar a + inf.		
		Opisné slovesné vazby s rezultativními významy povahy slovesného děje	Aktivní		Tener + part.
					Dejar + part.
Traer + part.					
Llevar + part.					
Pasivní			Estar + part.		
			Quedar + part.		
			Venir + part.		
			Ir + part.		
			Andar + part.		
			Salir + part.		
Opisné slovesné vazby s kvantitativními významy povahy slovesného děje	Repetitivní			Volver a + inf.	
	Habitualní			Soler + inf.	
		Acostumbrar a + inf.			

Tabulka č. 5 – Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Leonarda Gómeze Torrega (1998)

Opisné slovesné vazby s infinitivem (<i>de infinitivo</i>)		Haber de + inf.	
		Deber de + inf.	
Opisné slovesné vazby s gerundiem (<i>de gerundio</i>)		Llevar + ger.	
		Estar + ger.	
Opisné slovesné vazby s přičestím (<i>de participio</i>)		Llevar + part.	
		Tener + part.	
Opisné slovesné vazby se slovesným dějem (<i>referidas a la acción verbal</i>)	Dokončení (<i>significado perfectivo</i>)	Acabar de + inf.	
		Dejar de + part.	
		Tener + part.	
		Llegar a + inf.	
	Začátek či bezprostřední blízkost (<i>significado incoativo o ingresivo</i>)	Ir a + inf.	
		Estar para + inf.	
		Estar a punto de + inf.	
		Empezar a + inf.	
		Ponerse a + inf.	
		Echarse a + inf.	
		Explotar / romper a + inf.	
	Opakování či častost (<i>significado iterativo y frecuentativo</i>)	Soler + inf.	
		Volver a + inf.	
	Průběh či pokrok (<i>significado durativo y progresivo</i>)	Estar + ger.	
		Andar + ger.	
		Seguir / continuar + ger.	
		Llevar + ger.	
	Opisné slovesné vazby modální (<i>modales</i>)	Povinnost či potřeba (<i>significado de obligación o de necesidad</i>)	Tener que + inf.
			Haber de + inf.
			Haber que + inf.

	Možnost či příležitost (<i>significado de posibilidad o probabilidad</i>)	Deber + inf.
		Poder + inf.
		Deber de + inf.
		Tener que + inf.
		Querer + inf.
Ostatní opisné slovesné vazby (<i>otras</i>)		Poder + inf.
		Venir a + inf.
		Venir + ger.
		Haber de + inf.

Tabulka č. 6 – Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Emilia Alarose Lloracha (1999)

Opisné slovesné vazby s infinitivem (<i>con infinitivo</i>)	Infinitiv spojen přímo se slovesnou formou		Soler + inf.	
			Poder + inf.	
			Deber + inf.	
			Saber + inf.	
	Infinitiv spojen nepřímou se slovesnou formou	Pomocí spojky		Hay que + inf.
				Haber que + inf.
				Tener que + inf.
		Pomocí předložky		Haber de + inf.
				Echarse a + inf.
				Ponerse a + inf.
				Ir a + inf.
				Venir a + inf.
				Volver a + inf.
				Llegar a + inf.
Dejar de + inf.				
Deber de + inf.				
Acabar de + inf.				
Opisné slovesné vazby s gerundiem (<i>con gerundio</i>)			Estar + ger.	
			Andar + ger.	
			Ir + ger.	
			Venir + ger.	
			Seguir + ger.	
Opisné slovesné vazby s participiem (<i>con participio</i>)			Estar + part.	

Tabulka č. 7 - Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Rafaela Fenteho Gómeze (1983)

Opisné slovesné vazby s infinitivem (<i>con infinitivo</i>)	Ir a + inf.
	Volver a + inf.
	Ponerse a + inf.
	Llegar a + inf.
	Echar(se) a + inf.
	Venir a + inf.
	Pasar a + inf.
	Romper a + inf.
	Meterse a + inf.
	Hartarse de / a + inf.
	Hincharse a / de + inf.
	Inflarse a / de + inf.
	Liarse a + inf.
	Acabar de + inf.
	Tener que + inf.
	Haber de + inf.
	Haber que + inf.
	Deber de + inf.
	Deber + inf.
	Darle (a uno) por + inf.
Dejar de + inf.	
Quedar en + inf.	
Opisné slovesné vazby s gerundiem (<i>con gerundio</i>)	Ir + ger.
	Venir + ger.
	Seguir / continuar + ger.
	Andar + ger.

	Llevar + ger.
	Salir + ger.
	Quedar(se) + ger.
	Acabar / terminar + ger.
Opisné slovesné vazby s příčestím (<i>con participio pasado</i>)	Ir + part.
	Andar + part.
	Seguir + part.
	Llevar + part.
	Tener + part.
	Traer (a uno) - part.
	Quedar + part.
	Dejar + part.
	Dar por + part.

Tabulka č. 8 - Klasifikace opisných slovesných vazeb z hlediska sémantického pojetí podle Rafaela Fenteho Gómeze (1983)

Opisné slovesné vazby vyjadřující začátek (<i>incoativas</i>)	Ir a + inf.
	Ponerse a + inf.
	Echar(se) a + inf.
	Romper a + inf.
	Pasar a + inf.
	Liarse a + inf.
	Ir + ger.
	Meterse a + inf.
	Salir + ger.
	Darle (a uno) por + inf.
Opisné slovesné vazby vyjadřující konec (<i>terminativas</i>)	Dejar de + inf.
	Llegar a + inf.
	Acabar de + inf.
	Acabar por + inf.
	Acabar + ger.
	Quedar en + inf.
	Tener + part.
	Quedar + part.
	Dejar + part.
	Salir + ger.
	Dar por + part.
Ir + part.	
Opisné slovesné vazby vyjadřující průběh (<i>durativas</i>)	Ir + ger.
	Llevar + ger.

	Andar + ger.
	Seguir + ger.
	Quedar(se) + ger.
	Llevar + part.
	Venir + ger.
	Andar + part.
	Seguir + part.
	Traer + part.
	Tener + part.
	Quedar + part.
Opisné slovesné vazby kumulativní (<i>acumulativas</i>)	Ir + part.
	Llevar + part.
	Tener + part.
Opisné slovesné vazby vyjadřující častost nebo opakování (<i>frecuentativas e iterativas o repetitivas</i>)	Volver a + inf.
	Seguir + ger.
	Venir + ger.
	Andar + ger.
	Tener + part.
Opisné slovesné vazby vyjadřující přibližnost či domněnku (<i>aproximativa, y de conjetura</i>)	Venir a + inf.
	Deber (de) + inf.
Opisné slovesné vazby vyjadřující přehnanost (<i>exagerativas o hiperbólicas</i>)	Hincharse (inflarse) a + inf.
	Hartarse de + inf.
Opisné slovesné vazby vyjadřující povinnosti či nutnost (<i>obligativas</i>)	Tener que + inf.
	Haber de + inf.
	Haber que + inf.

Tabulka č. 9 – Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Luise Garcíi Fernándeze (2006)

Opisné slovesné vazby	Abrir a + inf.
	Acabar + ger.
	Acabar de + inf.
	Acabar por + inf.
	Acertar a + inf.,
	Acostumbrar + inf.
	Agarrar a + inf.
	Agarrar y + verbo
	Alcanzar a + inf.
	Andar + ger.
	Andar + part.
	Arrancar a + inf.
	Arrancarse a + inf.
	Arrastrarse a + inf.
	Aventarse a + inf.
	Catar de + inf.
	Catear a + inf.
	Cesar de + inf.
	Coger y + verbo
	Comenzar + ger.
	Comenzar a + inf.
	Comenzar por + inf.
	Conseguir + inf.
	Continuar + ger.
	Continuar + part.
	Dar a + inf.
	Dar(se) por + part.

Deber(de) + inf.
Decir a + inf.
Dejar + part.
Dejar de + inf.
Dentrar a + inf.
Echar a + inf.
Echarse a + inf.
Empezar + ger.
Empezar a + inf.
Empezar por + inf.
Encontrarse + part.
Estar + ger.
Estar + part.
Estar a punto de + inf.
Estar al + inf.
Estar para + inf.
Estar por + inf.
Explotar a + inf.
Haber + part.
Haber de + inf.
Haber que + inf.
Hallar a + inf.
Hallarse + part.
Ir + ger.
Ir + part.
Ir a + inf.
Ir y + verbo
Largarse a + inf.

	Liarse a + inf.
	Llegar y + verbo
	Llevar + ger.
	Llevar + part.
	Lograr + inf.
	Merecer + inf.
	Meterse a + inf.
	Parar de + inf.
	Pasar a + inf.
	Pegar a + inf.
	Pegarse a + inf.
	Poder + inf.
	Ponerse a + inf.
	Quedar(se) + ger.
	Quedar + part.
	Resultar + part.
	Romper a + inf.
	Saber + inf.
	Salir + part.
	Saltar y + verbo
	Seguir + ger.
	Seguir + part.
	Sentirse + part.
	Ser + part.
	Soler + inf.
	Soltarse a + inf.
	Tardar en + inf.
	Tener + part.

	Tener que + inf.
	Terminar + ger.
	Terminar de + inf.
	Terminar por + inf.
	Tomar + inf.
	Traer + part.
	Venir + ger.
	Venir + part.
	Venir a + inf.
	Venir de + inf.
	Venir y + verbo
	Verse + part.
	Volver a + inf.

Tabulka č. 10 – Klasifikace opisných slovesných vazeb podle Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española (2011)

Opisné slovesné vazby s infinitivem, gerundiem a participiem (<i>de infinitivo, de gerundio, de participio</i>)	Modální (<i>modales</i>)		Poder + inf.	
			Deber + inf.	
			Deber de + inf.	
			Tener que + inf.	
			Haber de + inf.	
	Querer + inf.			
	Časověaspektuální (<i>tempoaspectuales</i>)	Fázové (<i>de fase o fasales</i>)	Bezprostřední blízkost (<i>de inminencia</i>)	Estar a punto de + inf.
				Estar por + inf.
				Estar para + inf.
				Estar a + inf.
			Počátek děje (<i>incoativas</i>)	Empezar a + inf.
				Comenzar a + inf.
				Entrar a + inf.
				Arrancar(se) a + inf.
				Ponerse a + inf.
			Průběh (<i>cursivas</i>)	Seguir + ger.
				Continuar + ger.
				Estar + ger.
		Ir + ger.		
		Konec děje (<i>terminativas</i>)	Dejar de + inf.	
			Cesar de + inf.	
			Acabar de + inf.	
			Terminar de + inf.	
Zpoždění děje (<i>de demora</i>)		Tardar en + inf.		
		Skalární, sériové či vyjadřující kulminativnost (<i>escalares o culminativas</i>)	Empezar + ger.	
Terminar + ger.				
Llegar a + inf.				

			Alcanzar a + inf.	
			Ir a + inf.	
			Acabar + ger.	
			Venir a + inf.	
			Andar + ger.	
	Resultativní (<i>resultativas</i>)			Llegar + part.
				Quedar + part.
				Resultar + part.
				Estar + part.
				Traer + part.
				Dejar + part.
	Restitutivní (<i>restitutiva</i>)			Volver a + inf.
	Další opisné slovesné vazby s gerundiem (<i>de gerundio</i>)			Venir + ger.
Llevar + ger.				
Tener + ger.				
Pasar(se) + ger.				
Tirarse + ger.				
Vivir + ger.				
Quedar + ger.				
Parar + ger.				
Mandar + ger.				
Dar + ger.				
Další opisné slovesné vazby s participiem (<i>de participio</i>)			Tener + part.	
			Encontrarse + part.	
			Hallarse + part.	
			Ir + part.	
			Salir + part.	
			Venir + part.	
			Verse + part.	